

صفر تا صد

حقوق کسب و کار

به زبان ساده و کاربردی

آنچه مشاور حقوقی باید بداند

دکتر فرهاد بیات

وکیل پایه یک دادگستری و مدرس حقوق کسب و کار دانشگاه

علی اکبر جعفری

کارشناس رسمی دادگستری و مدرس دانشگاه



تابستان ۱۴۰۴



سرشناسه	: بیات، فرهاد، ۱۳۶۴ -
عنوان و نام پدیدآور	: صفر تا صد حقوق کسب و کار به زبان ساده و کاربردی / فرهاد بیات، علی اکبر جعفری.
وضعیت ویراست	: [ویراست ۴۶].
مشخصات نشر	: تهران: اندیشه ارشد: دادبانان دانا، ۱۴۰۴.
مشخصات ظاهری	: ۵۸۳ص.
شابک	: 978-622-401-075-9
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: چاپ هفتم.
موضوع	: حقوق تجارت -- ایران Commercial law -- Iran کسب و کار -- ایران Business-- Iran شرکت‌های تجاری -- قوانین و مقررات Trading companies -- Law and legislation
شناسه افزوده	: جعفری، علی اکبر، ۱۳۵۰ -
رده بندی کنگره	: ۹۲۰KMH
رده بندی دیویی	: ۵۵/۳۴۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۱۰۱۵۸۹۶۵
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا



نام کتاب	: صفر تا صد حقوق کسب و کار به زبان ساده و کاربردی (آنچه مشاور حقوقی باید بداند)
نام مؤلفان	: دکتر فرهاد بیات، علی اکبر جعفری
حروفچینی و صفحه آرایی	: انتشارات اندیشه ارشد
ناشر	: انتشارات اندیشه ارشد
ناشر همکار	: انتشارات دادبانان دانا
نوبت چاپ	: هفتم، ۱۴۰۴
قیمت	: ۷۹۵،۰۰۰ تومان
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
شماره استاندارد بین‌المللی کتاب (شابک):	۹۷۸-۶۲۲-۴۰۱-۰۷۵-۹

International Standard Book Number (ISBN): 978-622-401-075-9

مرکز پخش: میدان انقلاب - خیابان وحیدنظری - بین دوازده فروردین و منبری جاوید - پلاک ۱۳۰ - طبقه اول - واحد ۲
تلفن: ۶۶۱۷۶۲۹۱-۶۶۱۷۶۲۸۸

خرید کتاب با تخفیف ویژه از سایت اینترنتی:

WWW.Amozeshportal.ir

هرگونه الگوبرداری از سبک و سیاق، تکثیر و یا چاپ (حتی عرضه در فضای مجازی) کل یا قسمتی از کتاب‌های انتشارات اندیشه ارشد بدون اجازه کتبی ناشر شرعاً حرام و قانوناً ممنوع می‌باشد و متخلف براساس قانون حمایت حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان و قانون ترجمه و تکثیر کتب و نشریات و آثار صوتی تحت پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت.

فهرست مطالب

فصل اول: درآمدی بر حقوق کسب و کار.....	۱۷
مبحث اول- شرحی بر مقررات کاربردی و حمایتی مرتبط با محیط کسب و کار.....	۱۸
گفتار اول: مجوزهای شروع کسب و کار (۱ تا ۳۰).....	۱۸
بند اول: عمومات (۱ تا ۹).....	۱۸
بند دوم: مجوزهای خاص (۱۰ تا ۳۰).....	۲۲
گفتار دوم: مقررات حمایتی از فعالان اقتصادی (۳۲ تا ۵۲).....	۳۵
بند اول: شرکتهای دانش بنیان (۳۲ تا ۳۵).....	۳۵
بند دوم: پارکهای علم و فناوری (۳۶ و ۳۷).....	۳۶
بند سوم: مراکز رشد (۳۸).....	۳۸
بند چهارم: شرکتهای نوپا (۳۹).....	۳۸
بند پنجم: مناطق آزاد و ویژه (۴۰ تا ۴۴).....	۳۹
بند ششم: شهرکهای صنعتی (۴۵ و ۴۶).....	۴۱
بند هفتم: سرمایه‌گذاری خارجی (۴۷ تا ۵۱).....	۴۱
بند هشتم: حقوق فعالان اقتصادی در مواجهه با مقررات (۵۲).....	۴۳
بند نهم: حقوق فعالان اقتصادی در برابر مداخلات دولت و رقابت با بخش خصوصی (۵۳ تا ۶۱).....	۴۶
بند دهم: حمایت حقوقی و قضایی (۶۲ تا ۶۴).....	۵۰
گفتار سوم: نهادهای حامی فعالان اقتصادی (۶۵ تا ۷۸).....	۵۱
بند اول: هیأت مقررات‌زدایی (۶۵).....	۵۱
بند دوم: ستاد تسهیل و رفع موانع تولید (۶۶).....	۵۲
بند سوم: شورای گفت و گو (۶۷).....	۵۲
بند چهارم: کمیته حمایت از کسب و کار (۶۸).....	۵۳
بند پنجم: کارگروه کاهش موانع کسب و کارهای مجازی (۶۹).....	۵۳
بند ششم: شورای رقابت (۷۰ تا ۷۲).....	۵۴
بند هفتم: دیوان عدالت اداری (۷۳).....	۵۵
بند هشتم: اتاق‌ها (۷۴ تا ۷۶).....	۵۶
بند نهم: سایر نهادها (۷۷ و ۷۸).....	۵۷
مبحث دوم: قوانین و مقررات کاربردی و حمایتی مرتبط با کسب و کار.....	۶۱
فصل دوم: حقوق قراردادها.....	۱۱۵
مبحث اول - شرح حقوق قراردادها.....	۱۱۶
گفتار اول: اصول کلی پیش از ورود به قرارداد (۱ تا ۵).....	۱۱۶
بند اول: توجه به ابعاد مختلف و چالش‌های احتمالی (۱ و ۲).....	۱۱۶
بند دوم: اعتبارسنجی (۳).....	۱۱۸

بند سوم: بررسی اصالت مستندات (۴ و ۵).....	۱۱۸
گفتار دوم: اصول کلی در تدوین و انتخاب قالب قرارداد (۶ تا ۱۷).....	۱۲۰
بند اول: مکتوب کردن (۶ تا ۹).....	۱۲۰
بند دوم: قالب و محتوای قرارداد و مقررات حاکم بر آن (۱۰ تا ۱۴).....	۱۲۲
بند سوم: نحوه نگارش و تهیه پیش‌نویس (۱۵ و ۱۶).....	۱۲۶
بند چهارم: ضرورت رعایت شفافیت در نگارش متن قرارداد (۱۷).....	۱۲۸
گفتار سوم: تکنیک‌های تنظیم متن قرارداد (۱۸ تا ۲۱).....	۱۲۹
بند اول: رشوه روانی (۱۸).....	۱۲۹
بند دوم: معلق یا منوط سازی (۱۹).....	۱۳۰
بند سوم: مدیریت ادعا (۲۰).....	۱۳۰
بند چهارم: وسیع یا محدودسازی (۲۱).....	۱۳۱
گفتار چهارم: نحوه نگارش تعهدات قراردادی (۲۲ تا ۵۴).....	۱۳۱
بند اول: متعهد (بدهکار) (۲۳ تا ۲۹).....	۱۳۳
بند دوم: متعهدله (بستانکار) (۳۰).....	۱۳۸
بند سوم: موضوع تعهد (۳۱).....	۱۳۹
بند چهارم: زمان و مکان اجرای تعهد (۳۲ تا ۳۶).....	۱۴۰
بند پنجم: ضمانت اجرای نقض تعهد (۳۷ تا ۳۹).....	۱۴۲
گفتار پنجم: شیوه حل و فصل اختلاف قراردادی (داوری) (۴۰ تا ۴۴).....	۱۴۴
گفتار ششم: باید و نبایدها در قراردادنویسی (۴۴ تا ۵۴).....	۱۴۷
مبحث دوم: نمونه فرم‌ها و قوانین کاربردی مرتبط با حقوق قراردادها.....	۱۵۱
فصل سوم: حقوق شرکت‌ها	۱۶۹
مبحث اول - شرح حقوق شرکت‌ها.....	۱۷۰
گفتار اول: زمان مناسب تاسیس شرکت و انتخاب نوع آن (۱ تا ۱۲).....	۱۷۰
گفتار دوم: تبدیل شرکت (۱۳ تا ۱۶).....	۱۸۰
گفتار سوم: سهام لازم برای مدیریت و کنترل شرکت (۱۷ تا ۴۸).....	۱۸۲
گفتار چهارم: انتقال سهام (۴۹ تا ۵۹).....	۱۹۷
گفتار پنجم: افزایش یا کاهش سرمایه (۶۰ تا ۶۲).....	۲۰۲
گفتار ششم: انتخاب مدیران و مقررات حاکم بر آن (۶۳ تا ۷۶).....	۲۰۳
گفتار هفتم: اختیارات مدیران (۷۷ تا ۸۶).....	۲۰۷
گفتار هشتم: مسئولیت مدیران (۸۷ تا ۹۵).....	۲۱۱
گفتار نهم: انتخاب بازرس و مقررات حاکم بر آن (۹۶ تا ۱۰۱).....	۲۱۴
گفتار دهم: تصویب صورت‌های مالی و تقسیم سود (۱۰۲ تا ۱۰۵).....	۲۱۵
گفتار یازدهم: انحلال شرکت (۱۰۶ تا ۱۱۴).....	۲۱۷

گفتار دوازدهم: ثبت صورتجلسات و دعاوی الزام و ابطال آن (۱۱۵ تا ۱۱۷).....	۲۲۰
مبحث دوم نمونه فرم‌های کاربردی حقوق شرکت‌ها.....	۲۲۳
فصل چهارم: حقوق اسناد تجاری (چک و سفته).....	۲۴۵
مبحث اول- شرح حقوق اسناد تجاری.....	۲۴۶
گفتار اول: مفهوم و انواع اسناد تجاری (۱ و ۲).....	۲۴۶
گفتار دوم: ویژگی‌های مشترک اسناد تجاری (۳ تا ۱۷).....	۲۴۷
گفتار سوم: مزیت‌ها و برتری‌های چک نسبت به سفته (۱۸ تا ۲۹).....	۲۵۸
گفتار چهارم: انواع راه‌های وصول چک و انتخاب بهترین روش (۳۰ تا ۳۸).....	۲۶۶
گفتار پنجم: نکات مهم در صدور چک (۳۹ تا ۴۶).....	۲۷۰
گفتار ششم: نکات مهم در دریافت و وصول چک (۴۷ تا ۵۹).....	۲۷۴
گفتار هفتم: مفقودی یا سرقت چک (۶۰ تا ۶۳).....	۲۸۰
گفتار هشتم: موارد و نحوه رفع سوء اثر از چک (۶۴).....	۲۸۱
مبحث دوم- پیوست قوانین و مقررات مرتبط با اسناد تجاری.....	۲۸۳
فصل پنجم: حقوق کار.....	۳۰۹
مبحث اول- شرح حقوق کار.....	۳۱۰
گفتار اول: قلمرو شمول قانون کار (۱ تا ۲۰).....	۳۱۰
بند اول: مفهوم قرارداد کار و تمایز آن از سایر قراردادها (۱ تا ۷).....	۳۱۰
بند دوم: اصل شمولیت قانون کار (۸ و ۹).....	۳۱۳
بند سوم: وضعیت مناطق آزاد، ویژه و پارک‌های علم و فناوری (۱۰ تا ۱۲).....	۳۱۴
بند چهارم: وضعیت کارگاه خانوادگی (۱۳ تا ۱۴).....	۳۱۶
بند پنجم: وضعیت مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره (۱۵ تا ۱۶).....	۳۱۶
بند ششم: استخدام اشخاص خاص نظیر بازنشسته، کارمند دولت، سرباز و اتباع بیگانه (۱۷ تا ۲۰).....	۳۱۷
گفتار دوم: حقوق و مزایای کارگر (۲۱ تا ۴۰).....	۳۱۹
بند اول: تعیین مزد و مزایا و نحوه درج آنها در قرارداد (۲۱ تا ۲۶).....	۳۱۹
بند دوم: لزوم بیمه کردن کارگر و موارد معافیت (۲۷ تا ۲۹).....	۳۲۱
بند سوم: فهرست مزایای اجباری کارگر (۳۰).....	۳۲۲
بند چهارم: مزایای حین کار از جمله حق مسکن، تأهل، عائله‌مندی و پایه سنوات (۳۱ تا ۳۵).....	۳۲۳
بند پنجم: مزایای پایان کار از جمله عیدی، سنوات و بازخرید مرخصی (۳۶ تا ۴۰).....	۳۲۵
بند ششم: سایر موارد از جمله حق مأموریت، تأمین غذا و ایاب و ذهاب (۴۱ تا ۴۳).....	۳۲۷
گفتار سوم: انعقاد قرارداد کار (۴۴ تا ۵۷).....	۳۲۷
بند اول: لزوم معاینه پیش از استخدام و مکتوب کردن قرارداد (۴۴ تا ۴۷).....	۳۲۷
بند دوم: مدت قرارداد کار (۴۸ تا ۵۱).....	۳۲۹
بند سوم: شروط مندرج در قرارداد کار و مقررات پیرامون آن (۵۲ تا ۵۷).....	۳۳۰

گفتار چهارم: انحلال و خاتمه قرارداد کار (۵۸ تا ۷۶).....	۳۳۲
بند اول: راه‌های خاتمه قرارداد کار (۵۸).....	۳۳۲
بند دوم: فوت کارفرما یا انتقال کارگاه (۵۹).....	۳۳۳
بند سوم: فسخ قرارداد کار (استعفا و اخراج) (۶۰ تا ۶۲).....	۳۳۳
بند چهارم: نحوه تصفیه حساب (۶۳ تا ۶۶).....	۳۳۴
گفتار پنجم: مرجع و آیین حل و فصل اختلافات ناشی از قرارداد کار (۶۷ تا ۷۸).....	۳۳۶
مبحث دوم- نمونه قرارداد و فرم‌های کاربردی حقوق کار.....	۳۴۱
فصل ششم: حقوق تأمین اجتماعی.....	۳۵۱
مبحث اول- شرح حقوق تأمین اجتماعی.....	۳۵۲
گفتار اول: تکالیف کارفرمایان در قبال سازمان تأمین اجتماعی (۱ تا ۳۳).....	۳۵۲
بند اول: بیمه کردن (۱ تا ۵).....	۳۵۲
بند دوم: ارسال فهرست بیمه شدگان (۶ تا ۹).....	۳۵۴
بند سوم: پرداخت حق بیمه (۱۰ تا ۱۵).....	۳۵۵
بند چهارم: مسئولیت ناشی از حوادث (۱۶ و ۱۷).....	۳۵۷
بند پنجم: اخذ مفاصاحساب قراردادهای پیمانکاری (موضوع ماده ۳۸) (۱۸ تا ۳۲).....	۳۵۸
بند ششم: اخذ مفاصاحساب در انتقال کارگاه (موضوع ماده ۳۷) (۳۳ و ۳۴).....	۳۶۴
گفتار دوم: رسیدگی و بازرسی دفاتر (۳۵ تا ۳۸).....	۳۶۵
گفتار سوم: بیمه بیکاری (۳۹ تا ۴۲).....	۳۶۷
گفتار چهارم: مرجع، آئین رسیدگی و وصول مطالبات تأمین اجتماعی (۴۳ تا ۵۴).....	۳۶۹
مبحث دوم: مقررات کاربردی مرتبط با حقوق تأمین اجتماعی.....	۳۷۳
فصل هفتم: حقوق مالیات.....	۴۰۳
مبحث اول- شرح حقوق مالیات.....	۴۰۴
گفتار اول: نحوه وضع مالیات، قلمرو شمول و انواع آن (۱ تا ۵).....	۴۰۴
گفتار دوم: مالیات بر دارایی (۶).....	۴۰۷
گفتار سوم: مالیات بر درآمد املاک (۷ تا ۱۵).....	۴۰۸
بند اول: مالیات بر اجاره املاک (۷ تا ۱۲).....	۴۰۸
بند دوم: مالیات بر نقل و انتقال املاک (۱۳ تا ۱۵).....	۴۱۰
گفتار چهارم: مالیات بر حقوق (۱۶ تا ۲۲).....	۴۱۱
گفتار پنجم: مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی (مالیات مشاغل) (۲۳ تا ۲۷).....	۴۱۴
گفتار ششم: مالیات بر درآمد اشخاص حقوقی (۲۸ و ۲۹).....	۴۱۶
گفتار هفتم: هزینه‌های قابل قبول (۳۰ تا ۳۳).....	۴۱۶
گفتار هشتم: معافیت‌ها (۳۴ تا ۴۱).....	۴۱۹
گفتار نهم: تکالیف مودیان به ارسال اظهارنامه و نگهداری دفاتر (۴۲ تا ۴۷).....	۴۲۲

گفتار دهم: مسئولیت مدیران شرکت‌ها در خصوص مالیات (۴۸ تا ۵۱).....	۴۲۴
گفتار یازدهم: مالیات بر ارزش افزوده (۵۲ تا ۶۸).....	۴۲۶
بند اول: مشمولین ثبت‌نام در نظام ارزش افزوده و موارد معاف (۵۲ تا ۶۲).....	۴۲۶
بند دوم: میزان، زمان و نحوه پرداخت ارزش افزوده (۶۳ تا ۶۸).....	۴۳۸
گفتار دوازدهم: مراجع حل اختلاف مالیاتی و فرآیند اعتراض به مالیات تعیینی (۶۹ تا ۷۷).....	۴۴۰
مبحث دوم- قوانین و مقررات کاربردی مرتبط با حقوق مالیات.....	۴۴۵
فصل هشتم: حقوق مالکیت فکری.....	۴۸۵
مبحث اول- شرح حقوق مالکیت فکری.....	۴۸۶
گفتار اول: مفهوم مالکیت فکری و انواع آن (۱ تا ۸).....	۴۸۶
گفتار دوم: اختراع (۹ تا ۲۲).....	۴۹۱
گفتار سوم: نمونه اشیاء مصرفی (utility model) (۲۳ و ۲۴).....	۴۹۶
گفتار چهارم: طرح صنعتی (۲۵ تا ۲۸).....	۴۹۷
گفتار پنجم: علامت تجاری (۲۹ تا ۵۶).....	۴۹۸
مبحث دوم- قوانین و مقررات مرتبط با حقوق مالکیت فکری.....	۵۰۷
فصل نهم: حقوق تجارت الکترونیکی.....	۵۱۵
مبحث اول- شرح حقوق تجارت الکترونیکی.....	۵۱۶
گفتار اول: قوانین و مقررات حاکم بر تجارت و داده‌های الکترونیکی (۱ تا ۵).....	۵۱۶
گفتار دوم: نام دامنه اینترنتی (۶ تا ۱۵).....	۵۱۹
گفتار سوم: الزامات قانونی حاکم بر کسب و کارهای مجازی (۱۶ تا ۲۷).....	۵۲۳
گفتار چهارم: حقوق پدیدآورنده نرم افزار (۲۸).....	۵۳۰
مبحث دوم- نمونه فرم‌ها و قوانین کاربردی مرتبط با حقوق تجارت الکترونیکی.....	۵۳۳

نشانه‌های اختصاری

- قانون ثبت شرکت‌ها.....ق.ث.ش
- قانون تجارت.....ق.ت
- قانون تجارت الکترونیکی.....ق.ت.ا
- قانون تأمین اجتماعی.....ق.ت.ا
- قانون کار.....ق.ک
- قانون صدور چک.....ق.ص.چ
- قانون مدنی.....ق.م
- لایحه اصلاحی قانون تجارت.....ل.ا.ق.ت
- قانون نحوه اجرای محکومیت‌های مالی.....ق.ن.ا.م
- قانون مالیات ارزش افزوده.....ق.م.ا.ا
- قانون پایانه فروشگاهی و سامانه مودیان.....ق.پ.ف.س.م
- ماده.....م

پیشگفتار ناشر

دادبانان دانا واحد انتشاراتی موسسه حقوقی دادبانان است که با همکاری مراکز علمی معتبر (از جمله دانشکده کارآفرینی و پارک علم و فناوری دانشگاه تهران)، مجری دوره‌های آموزشی کاربردی در زمینه حقوق کسب و کار است؛ جهت تحقق هر چه بیشتر اهداف آموزشی موسسه دادبانان در زمینه آموزش‌های کاربردی حقوقی لازم بود که دانشپذیران هنگام حضور در کارگاه‌های آموزشی مطالب را از پیش در اختیار داشته و به جای یادداشت آن‌ها، جهت فهم و درک عملی و دقیق‌تر موضوعات از پیش مطالعه شده در کارگاه‌ها حاضر شوند؛ لازمه تحقق این هدف تولید محتوا بود که به لطف خدا این امر میسر شده و در قالب کتاب پیش رو به تمام علاقه‌مندان حوزه حقوق کسب و کار تقدیم می‌گردد.

در پایان ضمن تشکر از مخاطبان، استدعا دارد در صورت داشتن هرگونه نظر، پیشنهاد یا پرسش از طریق سایت www.dadbanan.com مکاتبه نمایید.

با احترام

مدیر انتشارات

دکتر فرهاد بیات

مقدمه

در طول بیش از یک دهه برگزاری جلسات شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی و کمیته حمایت از کسب و کار (کمیته ماده ۱۲)، همواره مشاهده شده است که فعالان اقتصادی دچار چالش‌های حقوقی در فعالیت و قراردادهای خود و یا درگیر تفاسیر متفاوت از قوانین و مقررات با دستگاه‌های اجرایی شده‌اند؛ به نحوی که بیش از نیمی از مشکلات کسب‌وکارهای بخش خصوصی در حوزه مالیات، بیمه تامین اجتماعی، قراردادها و یا امور بانکی، آمیخته با مضامین حقوقی پیچیده و در برخی موارد غیر قابل درک برای بنگاه‌های اقتصادی می‌باشد.

این چالش جدی و پرتکرار ضرورت ارتقاء دانش حقوقی کسب‌وکارها را بیش از پیش نمایان می‌سازد، لیکن ادبیات ثقیل حقوقی و واژگان تخصصی حقوقدانان بعضاً باعث می‌شود که کسب‌وکارها در تفهیم علم حقوق و بکارگیری آن در سطوح اجرایی فعالیت‌های روزمره خود کار آسانی نداشته باشند.

خوشبختانه کتاب حاضر که در همکاری دبیرخانه شورای گفت‌وگو و کمیته حمایت از کسب و کار با مدرسان و متخصصان مجرب حقوق کسب‌وکار در کشور به چاپ رسیده است، به بیانی شیوا و جامع مهم‌ترین مبانی این حوزه را تشریح کرده و مفاهیم تخصصی را با نثری ساده و روان در اختیار علاقمندان نهاده است.

امیدوارم این مستند ارزشمند بتواند با تکیه بر تجارب اجرایی شورای گفت‌وگو در روان‌سازی مبانی حقوق برای حوزه‌های مختلف کسب‌وکار، نقطه عطفی در ارتقاء آگاهی حقوقی فعالان اقتصادی و تسهیل محیط کسب‌وکار در کشور باشد.

غلامحسین شافعی

رییس اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

و دبیر شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی

پیشگفتار مولف

از سال ۱۳۸۸ که به تدریس دروس مرتبط با حقوق کسب و کار در دانشکده کارافرینی دانشگاه تهران پرداختم همواره خلأ یک کتاب کاربردی و ساده را در حوزه حقوق کسب و کار احساس می‌کردم؛ کتابی که در عین سادگی متضمن یک سری مطالب مبتلابه و مبتنی بر تجربه‌های عملی باشد که کمتر آن‌ها را می‌توان در کتب و مقالات یافت؛ جالب است که بیشترین کاربرد حقوق در حوزه کسب و کار است ولی هنوز هیچ گرایشی تحت عنوان "حقوق کسب و کار" در دانشگاه‌های ایران راه‌اندازی نشده است؛^۱ در راستای تحقق عملی اهداف بالا، کتاب حاضر بر اساس اصول زیر تألیف گردیده و بر آن استوار است:

۱- سادگی متن

تلاش شده است که متن به نحوی نگارش شود که برای مخاطبی که آشنایی قبلی با دانش حقوق هم ندارد ساده و قابل فهم باشد.

۲- انتخاب موضوعات مبتلابه و مورد نیاز بازار

حجم مطالب حقوقی بسیار گسترده است که هر یک از فصول کتاب حاضر خود می‌تواند موضوع یک یا چند کتاب مستقل باشد؛ با وجود این سعی شده است که به موضوعاتی پرداخته شود که تمام کسب و کارها در فعالیت خود با آن‌ها سر و کار داشته و باید بر مسائل حقوقی پیرامون آن اشراف داشته باشند.

۳- ارائه راه‌حل‌های کاربردی

در کتاب حاضر به بیان چالش‌های رایجی که کسب و کارها با آن‌ها مواجه هستند اکتفا نشده و راه‌حل‌های موجود در بازار هم بیان شده است.

۱. در جهت رفع این نقیصه، دوره‌های کاربردی و مهارت محور متعددی توسط آموزشگاه دادبانان دانا، تاکنون برگزار شده و همچنان ادامه دارد.

۴- ارائه نمونه فرم‌ها، قراردادهای و قوانین کاربردی

در پایان هر فصل، پیوستی تحت عنوان نمونه فرم‌ها، قراردادهای و قوانین کاربردی مرتبط با آن مبحث قرارداد شده است تا مطالب بیان شده در شرح درس برای مخاطب ملموس تر گردد؛ منتها از آنجایی که قراردادن نسخه کاغذی موجب حجیم شدن کتاب، اسراف کاغذ و بالا رفتن هزینه کتاب برای مخاطب می‌گشت، صرفاً برخی از نمونه فرم، قرارداد و قوانین مربوطه در کتاب ذکر شده است و مخاطب می‌تواند با مراجعه به سایت www.dadbanan.com یا www.farhadbayat.com فایل‌های بیشتری را دانلود کند؛ به ویژه اینکه نمونه قراردادهای به صورت فایل word در سایت قرار گرفته که به مخاطب امکان ویرایش نیز می‌دهد و بر نسخه چاپی نیز از این جهت برتری دارد.

۵- توجه به ابعاد مالی و حقوقی موضوعات به صورت توأمان

متأسفانه در حوزه علم حقوق کمتر می‌توان کتابی را یافت که دو یا چند استاد حقوق به صورت مشترک تألیف کرده باشند و این خلاء در موضوعات میان رشته‌ای بین حقوق و اقتصاد و بازرگانی و مالی بیشتر به چشم می‌خورد؛ با توجه به تدریس دوره‌های حقوقی و مالی (نظیر مالیات، تأمین اجتماعی، حقوق کار، مالی و حسابداری) توسط استاد برجسته جناب آقای علی اکبر جعفری و دوستی و همکاری طولانی میان دو مولف، این فرصت دست داد تا کتابی تألیف شود که در نگارش آن به هر دو جنبه حقوقی و مالی توجه شود.

لازم است از نظرات ارزشمند جناب آقای فرشید رستگار (مدرس حقوق مالیاتی) و آقای مرتضی سیمای صراف (مدرس حقوق مالیاتی) آقای مهدی مهدوی ایزدی (مدرس حقوق تأمین اجتماعی) و آقای سعید سلطانی (مدرس حقوق کار) در ویرایش پنجم کتاب تقدیر و تشکر نمایم. در پایان ضمن تشکر از مخاطبان و اذعان به نواقص و کاستی‌های احتمالی، استدعا دارد در صورت داشتن هرگونه نظر، پیشنهاد یا پرسش از طریق سایت dadbanan.com یا www.farhadbayat.ir مکاتبه نمایید.

دکتر فرهاد بیات

مرداد ۱۴۰۴

مقدمه

کتاب حاضر در ۹ فصل تدوین شده است که فصل اول به مباحث مقدماتی راجع به نحوه گرفتن انواع مجوزهای کسب و کار و قوانین، مقررات و نهادهای حمایتی مرتبط با کسب و کار پرداخته است؛ فصل دوم تا هفتم (شامل حقوق قراردادها، شرکت‌ها، اسناد تجاری، کار، تأمین اجتماعی و مالیات) عملاً در هر کسب و کاری خواه سنتی یا جدید خواه بزرگ یا کوچک نقش آفرینی می‌کند و اشراف بر آن‌ها می‌تواند از بروز بسیاری از چالش‌ها و زیان‌های ناشی از آن‌ها جلوگیری نماید؛ به ویژه اینکه ورود به بازار مستلزم اشراف بر قواعد حاکم بر آن است و مباحث مطروحه در کتاب حاضر، متضمن بسیاری از همین قواعد است؛ ۲ فصل انتهایی کتاب (حقوق مالکیت فکری و تجارت الکترونیکی) از این رو به کتاب حاضر افزوده شده است که مسیر کسب و کارهای جدید به سمت فضای مجازی و اموال فکری (غیرمادی) حرکت می‌کند و اقتضا دارد که حقوق هم نسبت به این تحول واکنش مناسب نشان دهد؛ بنابراین کتاب حاضر در نه فصل تدوین و هر فصل نیز به دو مبحث تقسیم شده است که مبحث اول، شرح و توضیحاتی کاربردی و ساده پیرامون همان فصل است و در مبحث دوم نیز، نمونه فرم، قرارداد و یا قوانین کاربردی مرتبط با همان فصل آمده است.

فصل اول

درآمدی بر حقوق کسب و کار

مبحث اول - شرحی بر مقررات کاربردی و حمایتی مرتبط با محیط کسب و کار

گفتار اول: مجوزهای شروع کسب و کار (۱ تا ۳۰)

بند اول: عمومات (۱ تا ۹)

۱- مطابق اصل ۲۸ قانون اساسی، اصل بر آزادی انتخاب شغل و انجام کسب و کار است؛ بنابراین ممنوعیت از اشتغال یا منوط کردن آن به گرفتن مجوز استثناء محسوب و محتاج قانون است؛ با وجود این، قوانین متعددی شروع کسب و کار را منوط به اخذ مجوز نموده‌اند به نحوی که کمتر فعالیتی را می‌توان یافت که نیاز به اخذ مجوز نداشته باشد.

اصل عدم لزوم گرفتن مجوز

۲- مرجع رسمی اعلام شرایط صدور، تمدید، اصلاح و ابطال مجوزهای کسب و کار، درگاه ملی مجوزهای کشور به نشانی Mojavez.ir است (بند ۲۲ ماده ۱ قانون اجرای اصل ۴۴ اصلاحی ۱۳۹۹/۱۱/۱۵)؛ بنابراین برای اطلاع از این امر که چه فعالیت‌هایی نیازمند مجوز هستند باید به درگاه اخیر مراجعه نمود؛ در همین راستا کلیه مراجعی که مجوز کسب و کار صادر می‌کنند موظفند نوع، شرایط، هزینه، زمان، فرآیند و مراحل صدور، تمدید و لغو مجوزهای خویش را به همراه مبانی قانونی مربوطه به «هیأت مقررات زدایی و بهبود محیط کسب و کار» ارسال نمایند تا در تارنما Mojavez.ir نمایش داده شود در غیر اینصورت الزام اشخاص به اخذ مجوز ممنوع است (تبصره ۳ ماده ۷ قانون اجرای اصل ۴۴ اصلاحی ۱۳۹۹/۱۱/۱۵)؛ همچنین مراجع صادرکننده مجوز کسب و کار حق ندارند حتی با توافق متقاضی مجوز، هیچ شرط یا مدرک یا هزینه‌ای بیش از آنچه در سامانه اخیر آمده است از متقاضی مطالبه نمایند و گرنه مرتکب، علاوه بر جبران خسارت زیان‌دیده به مجازات مندرج در ماده ۶۰۰ قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۷۵ (حبس از دو ماه تا یکسال) محکوم خواهد شد (تبصره ۴ ماده ۷ قانون اجرای اصل ۴۴).

Mojavez.ir
درگاه ملی
مجوزهای کشور

۳- دریافت و پرداخت هرگونه وجهی تحت هر عنوان توسط دستگاههای اجرایی مستلزم قانون است (ماده ۴ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت ۱۳۸۰ و تبصره ماده ۶۰ قانون الحاق ۲ مصوب ۱۳۹۳) بنابراین امکان گرفتن وجه از مردم به استناد مقرر و وجود ندارد. (برای مشاهده تفاوت قانون با مقرر به توضیحات شماره ۱ فصل حقوق مالیات مراجعه کنید

ممنوعیت دریافت وجه توسط دستگاه‌های دولتی

واگذار نمایند؛ پس از واگذاری بسته سرمایه گذاری بدون نام، هیچ دستگاه اجرایی یا نهادی حق مطالبه مجوز جدید را از سرمایه گذار ندارد و نمی تواند نسبت به ابطال مجوزی که صادر نموده اقدام کند (بند د ماده ۱ و ماده ۲۷ قانون تأمین مالی تولید و زیرساخت ها ۱۴۰۳).

۷- پس از تصویب قانون اجرای اصل ۴۴، فعالیت دولت در اقتصاد محدودتر و قلمرو فعالیت بخش غیردولتی گسترده تر شد؛ بر اساس این قانون، فعالیت های اقتصادی در ایران به سه گروه تقسیم می شود:

قلمرو فعالیت
بخش خصوصی در
نظام اقتصادی
ایران

الف) گروه یک که هرگونه مالکیت، سرمایه گذاری و مدیریت دولت در آن ها و یا مشارکت به هر نحو و میزان ممنوع بوده و منحصرأ در اختیار بخش غیردولتی است؛ البته ورود دولت در این فعالیت ها در حد ضرورت و یا در مناطق کمتر توسعه یافته یا صنایع پیشرفته خطرپذیر که بخش غیردولتی ورود نمی کند تحت شرایطی مجاز است (تبصره ماده ۴ قانون اجرای اصل ۴۴)؛

ب) گروه دو که دولت حداکثر تا بیست درصد ارزش این فعالیت ها در بازار، می تواند سهم داشته باشد و مابقی الزاماً در اختیار بخش غیردولتی (اعم از خصوصی، تعاونی و موسسات عمومی غیردولتی) است؛ شایان ذکر است واگذاری ۱۰۰٪ فعالیت های گروه (۲) به بخش خصوصی هم بدون اشکال است زیرا داشتن حداکثر ۲۰٪ ارزش این فعالیت ها در بازار برای دولت تجویز شده است ولی تکلیف نشده است.

پ) گروه سه که سرمایه گذاری، مالکیت و مدیریت در فعالیت ها و بنگاه های این گروه منحصرأ در اختیار دولت است و فعالیت بخش غیردولتی در این دسته از فعالیت ها صرفاً در قالب خرید خدمت و به شرط حفظ مالکیت صد در صد دولت امکان پذیر است مانند رادیو و تلویزیون.

۱۹- نصب تابلو بر روی سر در اماکن تجاری یا اداری منوط به دریافت مجوز از سازمان زیاسازی شهرداری است؛ در صورتی که تابلو بدون دریافت مجوز نصب شود، شهرداری می‌تواند پس از ابلاغ دو اخطار، نسبت به رفع تخلف اقدام نماید (مصوبه شماره ۱۹۰۷ شورای شهر تهران)؛ شایان ذکر است مدارک لازم جهت دریافت مجوز عبارت‌اند از: الف) سند مالکیت یا اجاره‌نامه ب) مجوز فعالیت پ) پایان کار اداری یا تجاری ت) طرح اولیه تابلو در مقیاس مناسب و با رعایت قانون ممنوعیت به کارگیری اسامی بیگانه و آیین‌نامه اجرایی آن (ماده ۸ آیین‌نامه).

لزوم دریافت مجوز برای نصب تابلو

۲۰- در صورتی که تابلوی منصوب بر سر در اماکن تجاری یا اداری، صرفاً بیانگر محل استقرار و فعالیت بوده و متضمن تبلیغات نباشد، شهرداری حق دریافت مبلغی تحت عنوان عوارض تابلو را ندارد (رای شماره ۴۱۵ مورخ ۱۳۹۵/۶/۱۶ و ۱۲۴۲ و ۱۲۴۳ و ۱۲۴۴ مورخ ۱۳۹۶/۱۲/۸ و ۱۳۹۹/۱۱/۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)؛ به عنوان مثال نصب تابلوی فرهاد بیات (وکیل پایه یک دادگستری)، مستلزم پرداخت مبلغی نیست ولی نصب تابلو با علامت تجاری LG بر سر در مغازه تلویزیون فروشی مصداق تابلوی تبلیغاتی بوده و مشمول عوارض تابلو است.

ممنوعیت اخذ عوارض از تابلو

۲۱- استفاده از تابلو یا نوشته‌ها یا نشانه‌هایی که «منحصراً» به خط غیرفارسی تنظیم شده باشد به استثنای نشانه‌های بین‌المللی ممنوع است؛ نیروی انتظامی موظف است از نصب و ادامه استفاده از آن‌ها جلوگیری کند (ماده ۱۴ آیین‌نامه اجرایی قانون ممنوعیت به کارگیری اسامی، عناوین و اصطلاحات بیگانه) (استفاده از نوشتار یا اسامی بیگانه دارای استثنائاتی است که در مبحث ثبت علامت تجاری در فصل حقوق مالکیت فکری همین کتاب به تفصیل آمده است).

محدودیت در نوشتار یا اسامی بیگانه در تابلو

۲۲- محل دایر شده به وسیله هر شخص حقیقی یا حقوقی که پروانه کسب برای آن صادر نشده است با درخواست اتحادیه و تأیید اتاق اصناف شهرستان، توسط نیروی انتظامی پلمپ می‌شود (ماده ۲۷ همان قانون) قبل از پلمپ محل دایر شده از ده تا بیست روز به دایرکننده مهلت داده می‌شود تا کالاهای موجود در محل را تخلیه کند (تبصره ۱ ماده ۲۷)؛ بنابراین نیروی انتظامی رأساً امکان پلمپ کردن واحد صنفی را ندارد و در صورت اخطار پلمپ، صاحب جواز می‌تواند رعایت تشریفات قانونی را بررسی کند.

پلمپ شدن واحدهای صنفی فاقد مجوز

جدول مقایسه‌ای ده نهاد مرتبط با محیط کسب و کار

ردیف	نهاد	مبنای قانونی	رئیس	دبیرخانه	تارنما
۱	هیأت مقررات- زدایی و بهبود محیط کسب و کار	ماده (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۶/۱۱/۰۸ با اصلاحات و الحاقات بعدی	وزیر امور اقتصادی و دارایی	«مرکز ملی مطالعات، پایش و بهبود محیط کسب و کار مستقر در وزارت امور اقتصادی و دارایی (معاونت سیاستگذاری اقتصادی)	mojavez.ir
۲	ستاد تسهیل و رفع موانع تولید کشور	ماده (۶۱) الحاقی به قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۷/۰۲/۳۰	وزیر صنعت، معادن و تجارت	وزارت صنعت، معادن و تجارت (معاونت هماهنگی و محیط کسب و کار)	tashil.stsm.ir
۳	کمیته حمایت از کسب و کار	بند (ب) ماده (۱۲) قانون احکام دائمی برنامه‌های توسعه کشور مصوب ۱۳۹۵/۱۱/۱۰	یکی از نمایندگان قوای سه‌گانه به صورت سالانه	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران	mادهh12.ir
۴	شورای گفت‌وگویی دولت و بخش خصوصی	ماده (۱۱) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار مصوب ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ با اصلاحات بعدی	وزیر امور اقتصادی و دارایی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران	ppdc.ir



مبحث دوم
قوانین و مقررات کاربردی و حمایتی
مرتبط با کسب و کار

۱۴۹۴۵۴
۱۳۹۹ / ۱۱ / ۱۸



بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون اصلاح مواد (۱) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن» که با عنوان طرح به مجلس شورای اسلامی تقدیم شده بود؛ در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ پانزدهم بهمن ماه یکهزار و سیصد و نود و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۹/۱۱/۲۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۴۳/۱۰۰۹۷۶ مورخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۳ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

قانون اصلاح مواد (۱) و (۷) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن مصوب ۱۳۹۹/۱۱/۱۵

ماده ۱- بندهای (۲۱) و (۲۲) ماده (۱) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (۴۴) قانون اساسی مصوب ۱۳۸۷/۳/۲۵ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن به شرح زیر اصلاح و بندهای (۲۳) و (۲۴) به آن الحاق می‌شود:

۲۱- مجوز کسب و کار: هر نوع اجازه الکترونیکی و غیرالکترونیکی اعم از مجوز، پروانه، اجازه‌نامه، گواهی، جواز، نماد، پاسخ به استعلام، موافقت، تأییدیه یا مصوبه و هر نوع سند مکتوبی است که برای شروع، ادامه، توسعه، انحلال یا بهره‌برداری فعالیت اقتصادی توسط مراجع ذی‌ربط صادر می‌شود.

۲۲- درگاه ملی مجوزهای کشور: سامانه‌ای که مدیریت و راهبری نظام مجوزدهی کشور و نظارت بر صدور مجوزها را برعهده دارد و پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون، تنها مرجع رسمی مجوزهای کشور محسوب می‌شود.

۲۳- درگاه تخصصی مجوز کسب و کار: سامانه‌ای ملی یا استانی که وظیفه مدیریت و راهبری صدور مجوز کسب و کار در حوزه‌های تخصصی را با دریافت درخواست مجوز از درگاه ملی مجوزهای کشور برعهده دارد.

۲۴- مراجع صادر کننده مجوز: دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۸۶) این قانون، ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ و ماده (۵) قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱، شوراهای اسلامی شهر و روستا، اتاق‌های بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، تعاون ایران و اصناف

پیوست جدول موضوع تبصره ماده (۲۴) قانون بهبود مستمر محیط کسب و کار

ردیف	سیاست‌ها، مقررات و رویه‌های اجرایی راجع به	زمان انتشار قبل از اجرا
۱	صادرات و واردات (اعم از انواع تعرفه‌ها و محدودیت‌های تجاری)	۱ ماه
۲	امور گمرکی	۱ ماه
۳	نرخ آب و برق بنگاه‌های اقتصادی	۱ ماه
۴	اعمال محدودیت در ارائه برق و گاز به واحدهای تولیدی	۱ ماه
۵	معاملات بخش عمومی اعم از مناقصه و مزایده	۱ ماه
۶	ضوابط محیط زیستی و بهداشتی واحدهای تولیدی و شهرک‌های صنعتی	۳ ماه
۷	استانداردهای اجباری سازمان ملی استاندارد	۳ ماه
۸	مالیات	۳ ماه
۹	بیمه تأمین اجتماعی	۳ ماه
۱۰	صدور پروانه احداث بنا و پایان کار در داخل محدوده و خارج حریم شهرها و روستاها	۶ ماه

جمهوری اسلامی ایران
رئیس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

تصویب نامه در خصوص بهبود محیط کسب و کار و ثبت و دریافت شناسه یکتای مجوز بر روی

درگاه ملی مجوزهای کشور

مصوب ۱۳۹۹/۷/۲۷ هیأت وزیران

۱- به منظور یکپارچگی و انسجام نظام صدور مجوز در کشور، مراجع صدور مجوز مکلفند ظرف شش ماه تربیتی فراهم نمایند که کلیه مجوزهایی که پس از ابلاغ این تصویبنامه صادر، تمدید یا اصلاح می‌شوند، بر روی درگاه ملی مجوزهای کشور، ثبت و شناسه یکتای مجوز دریافت نمایند. هر مجوزی که بعد از زمان راه‌اندازی این درگاه صادر شده و فاقد شناسه یکتای مجوز باشد، معتبر نیست. مراجع صدور مجوز مکلفند با اتصال الکترونیکی سامانه‌های صدور مجوز خود به درگاه فوق و ارایه داده‌های خواسته شده، این شناسه را دریافت و بر روی مجوزهای صادره ثبت نمایند.

۲- در اجرای ماده (۹) قانون جامع حدنگار (کاداستر) کشور - مصوب ۱۳۹۳^(۱) - کلیه دستگاه‌هایی که مراجع قانونی استعمال حریم‌ها و زیرساخت‌ها می‌باشند، مکلفند ظرف چهار ماه از تاریخ ابلاغ این تصویبنامه، پس از تهیه لایه‌های اطلاعات مکانی عارضه‌های خود، بر اساس آیین‌نامه اجرایی تبصره ماده (۹) قانون مذکور موضوع تصویب‌نامه شماره ۷۳۴۶۳/ت/۵۴۳۷۷ هـ مورخ ۱۳۹۸/۶/۱۳^(۲)، نسبت به پاسخ استعلامات مذکور به صورت الکترونیکی هوشمند و بدون نیاز به دخالت کاربر اقدام نمایند.

مسئولیت به روزرسانی و نگهداری لایه‌های اطلاعات مکانی به عهده دستگاه اجرایی مربوط است.

۳- مراجع صادرکننده استعمال مرتبط با حریم‌ها و زیرساخت‌ها از جمله خطوط انتقال گاز و نفت، منابع آب و خطوط انتقال، دکل فشار قوی، میراث فرهنگی، شهر، حریم‌های زیست محیطی، منابع طبیعی و مراتع، صنایع دامپزشکی، امنیتی، فرودگاه‌ها، راه آهن، جاده و تأسیسات اتمی مکلفند به درخواست‌های دریافت شده از طریق درگاه ملی مجوزهای کشور، ظرف پانزده روز کاری به صورت واضح، غیرمشروط و غیرقابل تفسیر پاسخ دهند. عدم پاسخ در مهلت یاد شده، به منزله موافقت با درخواست می‌باشد.

تبصره ۱- پاسخ ثبت شده به منزله پاسخ قطعی مرجع صادرکننده استعمال می‌باشد و غیرقابل تغییر

است.

تبصره ۲- مراجع موضوع این بند موظفند تا پایان آبان ماه ۱۳۹۹، حریم‌های مرتبط با خود را اعلام و در

پایگاه اطلاع‌رسانی اینترنتی خود اعلام نمایند.

فصل دوم

حقوق قراردادها

مبحث اول - شرح حقوق قراردادها

گفتار اول: اصول کلی پیش از ورود به قرارداد (۱ تا ۵)

بند اول: توجه به ابعاد مختلف و چالش‌های احتمالی (۱ و ۲)

۱- قرارداد جنبه‌های مختلفی دارد و برای تنظیم یک قرارداد خوب و حرفه‌ای، باید به تمام ابعاد آن توجه نمود؛ از قبیل جنبه‌های حقوقی، مالی، بازرگانی و فنی؛ به عنوان مثال اگر شرکتی قصد خرید و واردات یک دستگاه برای خط تولید خود را داشته باشد، باید ابتدا بر اساس نیاز خود ویژگی‌های فنی لازم دستگاه را مشخص و تمهیداتی برای آزمایش دستگاه در مبداء یا مقصد پیش‌بینی نماید که امری فنی است؛ سپس مراحل خرید کالا (نظیر مذاکره، مکاتبه، نحوه ثبت سفارش، تخصیص ارز، ترخیص کالا و...) بررسی شود که جنبه بازرگانی دارد؛ همچنین باید نحوه تأمین مالی، حقوق قانونی احتمالی نظیر بیمه قرارداد یا مالیات ارزش افزوده بررسی گردد که جنبه مالی دارد؛ علاوه بر آن، باید مسائلی چون ضمانت اجرای تعهدات، اثر فورس ماژور بر قرارداد، قانون حاکم یا مرجع حل و فصل اختلافات احتمالی تعیین شود که جنبه حقوقی دارد؛ البته واقعیت این است که این چهار جنبه علی‌رغم تفاوت، با هم مرتبط بوده و مستقل از هم قابل بررسی نیستند و تمام بندهای قرارداد، اصولاً بار حقوقی دارند؛ بنابراین نیاز است که هر یک از متخصصین حوزه‌های یاد شده، حداقل اطلاعات ضروری از حوزه‌های مرتبط هم داشته باشند.

ضرورت توجه
به ابعاد
مختلف قرارداد

۲- پیش از تنظیم قرارداد باید چالش‌های احتمالی که ممکن است در آینده ایجاد شود شناسایی شده و سپس برای چالش‌های اخیر، راهکارهای مناسبی در قرارداد پیش‌بینی گردد؛ به عبارت موجزتر، اولین قدم در تنظیم قرارداد: "شناسایی چالش‌ها و ارائه راهکارها" است؛ برخی از این چالشها خاص و برخی دیگر از عمومیت بیشتری برخوردار هستند؛ به عنوان مثال، رایج است که گاه پس از تحویل کالا، خریدار ادعا می‌کند که کالا به لحاظ کمی یا کیفی با قرارداد انطباق نداشته و علیه فروشنده طرح دعوی می‌کند؛ فروشنده برای اینکه بتواند در صورت بروز چنین چالشی به راحتی از خودش

شناسایی
چالش‌ها و
ارائه راهکارها

بند دوم: اعتبارسنجی (۳)

۳- پیش از تنظیم قرارداد باید طرف قرارداد «اعتبارسنجی» شود که چقدر «می‌خواهد» و «می‌تواند» تعهدات قراردادی را اجرا کند؛ برای سنجش این موضوع، می‌توانید عملکرد او را بررسی کرده یا در مقیاس کوچکتري از قرارداد اصلی با او همکاری کنید؛ اعتبارسنجی مقدم بر تعیین محتوای قرارداد بوده و گرفتن وثایق و تضامین اصولاً جای اعتبارسنجی را نمی‌گیرد؛ به عنوان مثال، در استخدام کارمند، گرفتن چک یا سفته از وی، به تنهایی مشکل کارفرما را حل نمی‌کند بلکه اولویت اول، یافتن یک کارمند با ویژگی‌های شخصیتی و مهارتی مناسب با عنوان شغلی است.

تقدم
اعتبارسنجی در گذشته را بررسی کرده یا در مقیاس کوچکتري از قرارداد اصلی با او همکاری کنید؛
برگرفتن
تضامین

بند سوم: بررسی اصالت مستندات (۴ و ۵)

۴- برخی از عبارات‌های یک قرارداد نیاز به ارائه مستند دارد تا آن را اثبات نماید؛ به عنوان مثال اگر شخصی مدعی داشتن اختراع است باید ورقه اختراع خود را ارائه دهد؛ در چنین مواردی بهتر است اصالت سند مزبور از طریق سایت‌های مربوطه استعلام شده و پس از اخذ رونوشت، آن را به امضای ارائه دهنده رسانده و پیوست قرارداد نماییم؛ در همین راستا چند سامانه به شرح زیر معرفی می‌گردد:

بررسی
اصالت
مستندات

الف) www.ilenc.ssaa.ir (سامانه اشخاص حقوقی)^۱: برای بررسی صحت شماره ثبت و شناسه ملی شرکت و همچنین اطلاع از این موضوع که شرکت طرف قرارداد منحل نشده یا به لحاظ مالیاتی، غیرفعال نشده باشد.

۱. جهت بررسی صحت شماره ملی، عموم مردم به سامانه ثبت احوال دسترسی ندارند؛ البته در عمل می‌توان، موضوع را از طریق سامانه‌های رزرو بلیت حمل و نقل مانند رجا صحت سنجی نمود؛ گفتنی است شماره ملی و شناسنامه اشخاص متولد ۱۳۶۸ و بعد از آن، یکسان است؛ همچنین در خصوص اتباع خارجه حقیقی که به جای کد ملی، "کد فراگیر" دارند برای صحت سنجی کد فراگیر می‌توان به سایت سازمان سنجش آموزش کشور (سامانه ثبت اطلاعات اتباع خارجی) به نشانی <http://92.242.195.120/noetfida>

ب) www.irsherkat.ssaa.ir (سایت اداره ثبت شرکت‌ها) یا www.rrk.ir (سایت روزنامه رسمی): برای بررسی آخرین صاحبان امضای مجاز شرکت

پ) ssaa.ir یا my.ssaa.ir (سایت سازمان ثبت اسناد و املاک قوه قضاییه): جهت بررسی اصالت اسناد رسمی تنظیم شده توسط دفاتر اسناد رسمی (نظیر وکالتنامه رسمی) با وارد کردن شناسه و رمز تصدیق سند (درج شده در بالای سند)؛

ت) mikhak.mfa.gov.ir (سایت وزارت امور خارجه): چنانچه سندی در خارج از ایران و در یکی از کنسول‌گری‌های ایران تنظیم شده باشد، می‌توان اصالت آن را در سامانه تاک به نشانی بالا بررسی نمود؛

ث) iripo.ssaa.ir (سایت مرکز مالکیت معنوی ایران): در خصوص ورقه اختراع، علامت تجاری یا طرح صنعتی؛

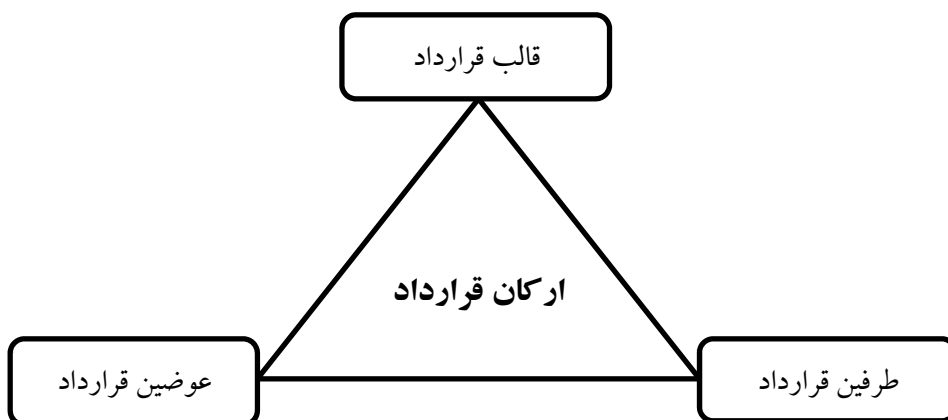
ج) evat.ir (سامانه مالیات بر ارزش افزوده): بررسی اعتبار ثبت‌نام ارزش افزوده شخصی که می‌خواهد از ما مالیات ارزش افزوده دریافت کند و همچنین اطمینان از اینکه مخاطب در فهرست سیاه اداره مالیات قرار ندارد.

چ) سامانه استعلام ضمانت‌نامه بانکی: در خصوص ضمانت‌نامه‌های بانکی و اعتبارات اسنادی هر بانکی به طور جداگانه سایتی برای استعلام در نظر گرفته است که به راحتی با جستجو در اینترنت می‌توان به سایت هر بانک دسترسی پیدا نمود.

آنچه مطرح شد سایت‌های عمومی است و متناسب با هر موضوعی ممکن است سایت‌های تخصصی نیز وجود داشته باشد.^۱

مرآعه نمود؛ دریافت کد فراگیر که به آن کد فیدا (foreigners ID) نیز گفته می‌شود از طریق تارنمای fida.ir امکان‌پذیر است.

۱. می‌توان به تارنما hamta.ntsww.ir (سامانه همتا) برای اصالت‌گوشی موبایل و قاچاق نبودن آن و تارنما www.ttac.ir/UidEsalatForm (سامانه سازمان غذا و دارو): برای اصالت کالاهای سلامت محور اعم از



۱۱- تعیین محتوای قرارداد اصولاً در اختیار طرفین است مانند اینکه مالک، خانه خویش را به چه

قیمتی بفروشد، نقد بفروشد یا اقساطی، برای تأخیر در پرداخت، خسارت تأخیر یا حق فسخ

اصل حاکمیت

بگذارد یا خیر، تماماً تابع اراده طرفین قرارداد است و تنظیم کننده سند (نظیر سردفتر اسناد رسمی اراده در تعیین

محتوای قرارداد

یا مشاور بنگاه املاک) باید اراده طرفین را در سند بنویسد ولو اینکه در سند چاپی، پیش فرض

دیگری ذکر شده باشد؛ به عنوان مثال ممکن است در مبایعه‌نامه چاپی ذکر شده باشد که

قانون مدنی) و پس از انعقاد بیع، دیگر فروشنده یا خریدار حق فسخ مبایعه‌نامه را اصولاً ندارند؛ به ویژه اینکه

معمولاً در مبایعه‌نامه‌های چاپی عبارت "اسقاط کافه خیارات" نیز ذکر می‌شود که منظور از آن، این است که

طرفین اختیار منحل کردن معامله را از خود سلب و ساقط می‌کنند و از این مهمتر اگر فروشنده پس از امضای

مبایعه‌نامه، ملک را مجدداً به شخص دیگری بفروشد عمل وی مصداق فروش مال غیر بوده و جرم محسوب

می‌شود؛ در مقابل "قولنامه" در معاملات املاک، به معنای تعهد به فروش است؛ بنابراین به صرف امضای

قولنامه، مالکیت به خریدار منتقل نمی‌شود زیرا هنوز فروشی صورت نگرفته است؛ با وجود این، قولنامه هم

به مانند مبایعه‌نامه الزام‌آور است و هیچ‌یک از طرفین حق فسخ آن را ندارند و در صورتی که مالک به تعهد

خویش عمل نکند یا نسبت به تنظیم سند رسمی اقدام نکند، خریدار می‌تواند مالک را به تنظیم سند رسمی

محکوم نموده و در صورت امتناع مالک، نماینده دادگاه در دفترخانه حاضر شده و سند را به جای مالک

امضاء خواهد نمود؛ در مجموع برای خریدار مبایعه‌نامه بهتر از قولنامه است؛ ملاک تشخیص مبایعه‌نامه از

قولنامه، صرف عنوان قرارداد نیست بلکه اگر در موضوع قرارداد ذکر شده باشد که موضوع قرارداد عبارت

است از فروش و انتقال ملک، قرارداد مبایعه‌نامه است و اگر ذکر شده باشد که موضوع قرارداد عبارت است از

تعهد به فروش و انتقال ملک، قرارداد قولنامه است (ماده ۶۳۳ قانون مدنی).

انبار فروشنده است یا خریدار، طبق ماده ۳۷۵ قانون مدنی، محل تحویل کالا، محل انعقاد عقد است مگر اینکه عرف یا توافق خلافی وجود داشته باشد.

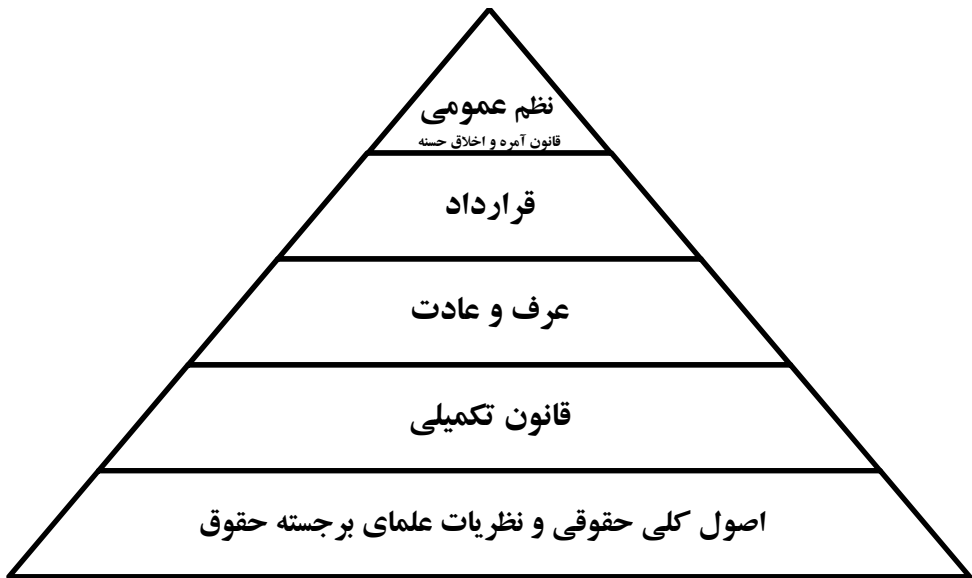
۱۳- سلسله مراتب قواعد حقوقی در رابطه با قراردادها به این نحو است که در صورت وجود

قانون آمره، همان ملاک است (ماده ۹۷۵ قانون مدنی) و در صورت فقدان آن، توافق طرفین ملاک

است (ماده ۱۰ قانون مدنی) و در صورت سکوت قرارداد، عرف حاکم است (مواد ۲۲۰ و ۲۲۵ قانون مدنی) و در صورت نبود هیچ یک از منابع اخیر، قاضی باید بر اساس اصول کلی حقوقی و نظریات علمای

برجسته حقوق، حکم قضیه را استنباط نموده و دعوی را فیصله دهد (اصل ۱۶۷ قانون اساسی).

هرم سلسله مراتب منابع حقوقی



۱۴- در تعارض عنوان قرارداد با محتوای قرارداد، اصولاً محتوا مقدم است زیرا بیانگر قصد مشترک و

واقعی طرفین است (ماده ۴۶۳ قانون مدنی)؛ به عنوان مثال اگر کارفرمایی، شخصی را استخدام کند ولی

برای خروج از مقررات قانون کار، عنوان قرارداد را شراکت ذکر نماید ولی محتوای قرارداد یا سایر

قراین و شواهد حاکی از رابطه کارگری و کارفرمایی باشد، قرارداد اخیر، قرارداد کار محسوب شده و

تقدم محتوای
قرارداد بر
عنوان آن

نمونه‌ای از یک تعهدنامه:

پیرو مباحثه نامه شماره ۲۴۳۷۸ مورخ ۱۳۹۶/۶/۵ در جلسه‌ای به تاریخ ۱۳۹۶/۱۲/۱۰ در بنگاه مشاور املاک آریا، فروشنده و خریدار به نحو زیر توافق نمودند:

فروشنده آقای مجتبی اشراقی به شماره ملی ۰۰۷۹۳۵۳۶۰۲ متولد ۱۳۶۵/۰۵/۱۰ متعهد گردید در روز شنبه مورخ ۱۳۹۷/۲/۲۲ حداکثر تا ساعت ۱۲ در دفترخانه اسناد رسمی ۳۸۳

تهران حاضر شده و با در دست داشتن کلیه اسناد و مدارک لازم نسبت به تنظیم سند رسمی

انتقال قطعی شش دانگ پلاک ثبتی ۱۸۲۴ فرعی از ۴۸ اصلی واقع در بخش ۱۱ ثبتی تهران

به مساحت ۲۵۰ متر مربع همراه با کلیه توابع و ملحقات قانونی و عرفی آن، واقع در تهران، خیابان شریعتی، رو به روی حسینیه ارشاد، کوچه هدیه، پلاک ۲۹۱ به کد پستی ۱۷۶۶۶۵۲۴۸۷ به نام

خریدار آقای علی همتی پور به شماره ملی ۰۰۸۶۳۳۰۸۰۲ اقدام نماید؛ متقابلاً خریدار نیز

متعهد گردید که با در دست داشتن کلیه مدارک لازم (از جمله الباقی ثمن معامله در قالب چک

بانکی در وجه فروشنده) در زمان و مکان فوق جهت تنظیم سند رسمی و تحویل چک بانکی

حاضر شود؛ در صورتی که به هر دلیلی، یکی از طرفین به تعهد خویش عمل ننماید، مکلف

است علاوه بر اجرای اصل تعهد، روزانه مبلغ پنج میلیون تومان به عنوان خسارت

تأخیر به طرف مقابل پرداخت نماید؛ در صورتی که ذینفع تعهد نخواهد که طرف متخلف را به

اجرای اصل تعهد ملزم کند، می‌تواند قرارداد را فسخ نموده و ۳۰ درصد مبلغ قرارداد

را به عنوان خسارت عدم انجام تعهد از طرف مقابل مطالبه نماید؛

تبصره- در صورتی که روز اجرای تعهد با تعطیلی مواجه شود اولین روز پس از تعطیلات زمان

اجرای تعهد محسوب شده و سایر شرایط مباحثه‌نامه و توافق حاضر به قوت خویش باقی است.



مبحث دوم
نمونه فرم‌ها و قوانین کاربردی
مرتبط با حقوق قراردادها



برای دانلود نمونه قراردادهای بیشتر تصویر بالا را اسکن کنید

نمونه مبایعه‌نامه ملک

(این مبایعه‌نامه از منظر خریدار و به نفع او تنظیم شده است)

ماده ۱: طرفین قرارداد

فروشنده: شرکت (سهامی خاص) به شماره ثبت و شناسه ملی با امضای مدیرعامل آقای به شماره ملی و رئیس هیات مدیره آقای به شماره ملی به عنوان صاحبان امضای مجاز مستند به روزنامه رسمی شماره مورخ ، به نشانی کد پستی و فکس و تلفن و ایمیل
 خریدار: آقای فرزند به شماره شناسنامه صادره از با شماره ملی به نشانی

ماده ۲: موضوع و مشخصات مورد معامله

عبارت است از تملیک و انتقال قطعی ششدانگ عرصه و اعیان یک قطعه زمین به پلاک ثبتی فرعی از اصلی قطعه شش تفکیکی مفروز و مجزی شده از فرعی از اصلی مذکور بخش یازده حوزه ثبت استان تهران به مساحت مترمربع به انضمام کلیه توابع و متعلقات بدون استثناء چیزی دارای سند رسمی تک برگ به شماره سریال به نشانی:

ماده ۳: ثمن معامله و شرایط پرداخت

کل ثمن مورد معامله مبلغ یکصد و پنجاه و پنج میلیارد (۱۵۵/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰) ریال معادل پانزده میلیارد و پانصد میلیون (۱۵/۵۰۰/۰۰۰/۰۰۰) تومان وجه رایج تعیین گردید که تمامی این مبلغ در قالب مطالبات خریدار از محل قسمتی از حواله شماره تاریخ صادره از سوی سازمان املاک شهرداری تهران که از طریق مالک حواله (.....) به فروشنده منتقل گردیده است پرداخت و تسویه و مورد قبول فروشنده و ضامنین وی گردیده است.

تبصره: با توافق طرفین مبنی بر پرداخت ثمن از محل حواله فوق (قسمتی از حواله مزبور به میزان ثمن معامله حاضر) خریدار هیچگونه تعهدی نداشته و خریدار به نحو قطعی بری‌الذمه محسوب گردید.

ماده ۴: تحویل مورد معامله

فروشنده متعهد است مورد معامله را با جمیع توابع و بدون هیچگونه مانعی در تاریخ ۱۳۹۶/۱/۲۰ تحویل خریدار نماید.

امضای ضامن

امضای خریدار

امضای فروشنده

قرارداد فروش اعتباری

(این قرارداد از منظر فروشنده و به نفع او تنظیم شده است)

ماده ۱: طرفین قرارداد

این قرارداد ما بین شرکت به شماره ثبت و شناسه ملی
 به نشانی

..... و پست الکترونیکی (ایمیل) و شماره نمابر (فاکس)
 با مدیریت عاملی آقای که در این قرارداد شرکت نامیده می شود و
 آقای فرزند به شماره ملی به نشانی
 و پست الکترونیکی
 (ایمیل) و شماره نمابر (فاکس) و تلفن ثابت
 و تلفن همراه (موبایل) که در این قرارداد طرف دوم نامیده
 می شود، منعقد گردید.

ماده ۲: موضوع قرارداد

موضوع قرارداد عبارت است از فروش اعتباری ساعت و زیورآلات با برند یا سایر
 برندهای احتمالی دیگر.

تبصره ۱: محصولات شرکت با توجه به سقف اعتبار طرف دوم و با درخواست کتبی و یا شفاهی وی، از سوی
 شرکت تحویل طرف دوم می گردد.

تبصره ۲: در خصوص انعقاد این قرارداد، قراردادهای زیرمجموعه و همچنین قبول پروفرما یا فاکتور یا بارنامه،
 مبادله و امضاء اسناد که از طریق فکس یا ایمیل انجام شده باشد، پذیرفته خواهد شد و نسخه فکس یا ایمیل
 شده به عنوان نسخه اصل معتبر خواهد بود.

تبصره ۳: روابط حقوقی ناشی از هر نوع تقاضای ارسال محصولات شرکت، از سوی طرف دوم، مشمول
 شرایط و ضوابط حاکم بر این قرارداد خواهد بود، مگر اینکه طرفین صراحتاً آن را از شمول این قرارداد خارج
 نموده باشند.

امضاء طرف دوم

امضاء و مهر شرکت

چک لیست انعقاد قرارداد

ملاحظات	خیر	بله	آیا طرف قرارداد اعتبارسنجی شده است؟ (بررسی سوابق کاری-گردش حساب-لیست اموال-استعلام چک برگشتی تاییدیه موسسات اعتبارسنجی)	۱
			آیا چالش‌های احتمالی و آتی قرارداد پیش بینی شده است؟ (جلب نظر کارشناسان مجرب کار کرده در قرارداد مربوطه)	۲
			آیا اطلاعات لازم جهت عقد قرارداد گرفته شده است؟ (مشخصات طرفین/کالا/اقامتگاه/نحوه پرداخت/تضامین/شماره حساب)	۳
			آیا مستندات لازم برای پیوست کردن به قرارداد گرفته شده است؟ (روزنامه رسمی-سند مالکیت-وکالتنامه)	۴
			آیا اصالت مستندات ابرازی بررسی شده است؟	۵
			آیا ساختار قرارداد با هدف طرفین قرارداد سازگار است؟	۶
			آیا قوانین ویژه پیرامون قرارداد بررسی شده است؟	۷
			آیا عنوان قرارداد با ماهیت قرارداد انطباق دارد؟	۸
			آیا تاثیر قالب قرارداد بر حق بیمه و مالیات بررسی شده است؟	۹
			آیا هویت طرف قرارداد و امضاءکننده قرارداد احراز شده است؟	۱۰
			آیا اطلاعات طرف قرارداد تکمیل است؟ (نام کوچک و بزرگ- نام پدر- شماره شناسنامه- محل صدور- شماره ملی- نشانی- کدپستی- تلفن ثابت- همراه- فکس- ایمیل و ...)	۱۱
			آیا احراز شده است که طرف قرارداد، حقوقی است یا حقیقی؟	۱۲
			آیا تاثیر حقیقی یا حقوقی بودن طرف معامله در حق بیمه و مالیات بررسی شده است؟ (تصریح به نوع شرکت)	۱۳
			آیا انعقاد عقد با ممنوعیت قانونی مواجه است؟	۱۴

فصل سوم

حقوق شرکتها

مبحث اول - شرح حقوق شرکت‌ها

گفتار اول: زمان مناسب تاسیس شرکت و انتخاب نوع آن (۱ تا ۱۲)

۱- بهتر است در تاسیس شرکت تجاری عجله نکنیم، زیرا تاسیس شرکت معمولاً کار ساده‌ای است ولی به محض تاسیس با تکالیف قانونی مواجه می‌شویم که ممکن است تا پیش از آن در قالب «شخص حقیقی» با آن روبه‌رو نبوده‌ایم؛ مانند برخی تکالیف مالیاتی؛ روبه‌عملی مالیات‌ستانی در کشور بر این امر استوار بوده است که فراخوان اجرای بسیاری از تکالیف با اشخاص حقوقی آغاز شده و سپس به تدریج به برخی مشاغل تسری یافته است. چنانکه همه اشخاص حقوقی مکلف به ثبت‌نام در نظام ارزش افزوده هستند یا باید صورتحساب‌های خود را در سامانه مؤدیان ثبت نمایند در حالیکه این تکالیف شامل همه مشاغل نمی‌شود و اشخاص حقیقی به تدریج مشمول این تکالیف می‌گردند؛ مضافاً بر اینکه غالب مشارکت‌ها احتمال شکست در آغاز راه را دارند و طبیعی است که منحل کردن شرکت تجاری گاه دشوار و زمان‌بر است.

عجله نکردن
در تاسیس
شرکت

۲- شرکت تجاری ترجیحاً باید زمانی تاسیس و ثبت شود که اولاً آن شرکت محصولی جهت فروش یا ارائه خدمات داشته باشد؛ ثانیاً به حدی از بلوغ رسیده باشد که بتواند به تکالیف خود در قانون برای اشخاص حقوقی (نظیر تکالیف مالیاتی) عمل نماید.^۱

زمان مناسب
برای تاسیس
شرکت

۳- تا پیش از تاسیس و ثبت شرکت بهتر است، موسسین یک کسب و کار (Co-founders) قرارداد مکتوب مشارکت میان خود منعقد کنند؛ قرارداد اخیر می‌تواند متضمن موارد زیر باشد:^۲

مفاد
مشارکت‌نامه
راه‌اندازی
کسب و کار
میان موسسین

۱. اخذ مجوز و یا ثبت علامت تجاری، اصولاً نیاز به ثبت شرکت ندارد و اشخاص حقیقی هم می‌توانند بدون ثبت شرکت، نسبت به ثبت علامت تجاری یا ثبت دامنه اینترنتی به نام خود اقدام کنند (در خصوص شرایط و نحوه ثبت علامت تجاری به فصل هفتم کتاب مراجعه کنید)؛ به ویژه اینکه صرف ثبت علامت تجاری، موجب تشکیل پرونده مالیاتی برای دارنده علامت نمی‌شود و بار مالیاتی برای وی ندارد.

۲. برای مشاهده نمونه قرارداد مشارکت در راه‌اندازی کسب و کار به سایت www.dadbanan.ir مراجعه کنید.

۵- اینکه کدام یک از انواع موسسات یا شرکت‌های تجاری برای کسب و کار مناسب‌ترین قالب حقوقی برای ثبت شرکت

مناسب‌تر است، پاسخ واحدی ندارد و با توجه به نوع و حجم فعالیت و میزان ارتباط شرکت با اشخاص ثالث و اهداف شرکا از تأسیس شرکت متفاوت است ولی برای به دست آوردن یک معیار کلی و سپس انتخاب بهترین قالب برای کسب و کار، نکاتی در ادامه مطرح شده است.

۶- معیار اول (محدود بودن مسئولیت شرکا): اشخاص حقوقی از حیث مسئولیت شرکا به دو دسته کلی با مسئولیت محدود و با مسئولیت نامحدود تقسیم می‌شوند که بالای ۹۹ درصد موسسات و شرکت‌های ثبت شده در اداره ثبت شرکت‌ها و موسسات غیرتجاری، در دسته اول (با مسئولیت محدود) قرار دارند؛ همانطور که مطرح شد، یکی از مزایای تأسیس شرکت، مصون ماندن اموال شریک از توقیف در برابر طلبکاران شرکت است؛ همین مزیت سبب شده است که معمولاً اشخاص مبادرت به تأسیس شرکتی کنند که در برابر دیون آن مسئول نباشند؛ بر همین اساس ما باید از میان موسسه غیرتجاری و چهار شرکت با مسئولیت محدود، سهمی خاص، سهمی عام و تعاونی دست به انتخاب بزنیم و سایر شرکت‌های تجاری را رها نماییم.

محدود بودن
مسئولیت
شرکا

انواع موسسات و شرکت‌ها از حیث مسئولیت شرکا در برابر طلبکاران

با مسئولیت نامحدود	با مسئولیت محدود
شرکت تضامنی	موسسه غیرتجاری
شرکت نسبی	شرکت با مسئولیت محدود
	شرکت سهمی خاص
	شرکت سهمی عام
	شرکت تعاونی

از راه‌های مفید و کاربردی پیاده کردن توافقات اشخاص برای اداره شرکت این است که سهام سهامداران در اساسنامه شرکت به انواع مختلف تقسیم شود؛ به عنوان مثال اگر شرکت دو ذینفع اصلی داشته باشد که یکی دارای سرمایه بیشتر و دیگری توانایی مدیریت شرکت را دارد؛ سهامداران می‌توانند سهام شرکت را به دو نوع الف و ب تقسیم کرده و مقرر کنند که یک مدیر از سهامداران نوع الف و دو مدیر از سهامداران نوع ب انتخاب خواهند شد؛ در این صورت اگرچه سهام سهامداران نوع ب ممکن است کمتر باشد ولی اکثریت هیأت مدیره در اختیار آن‌ها است؛ شیوه اخیر در اساسنامه شرکت‌های بیمارستانی متداول است که در آن سهام‌ها به سهام دندانی‌زیشان، چشم‌پزشکان و ... تقسیم می‌شود.

شرکت با مسئولیت محدود	شرکت سهامی خاص	۱۲- مقایسه و تفاوت‌های
۲	۳	حداقل تعداد شرکا
ندارد ^۱	ضرورت جلب نظر کارشناس رسمی دادگستری	تشریفات ارزش‌گذاری آورده غیرنقد
اصولاً ندارد	دارد	لزوم وجود بازرس اصلی و علی‌البدل
ندارد (می‌تواند تک مدیر باشد)	دارد	لزوم وجود هیأت مدیره و مدیرعامل
ندارد	دارد	لزوم تشکیل مجمع و حدنصاب تشکیل
ندارد	دارد	لزوم نشر آگهی برای دعوت
ندارد	دارد	لزوم تصویب صورت‌های مالی به صورت سالانه
ندارد	دارد	لزوم تجدید انتخاب سالانه بازرس

۱. سازمان ثبت اسناد و املاک، طی بخشنامه‌ای جلب نظر کارشناس رسمی دادگستری را برای ارزش‌گذاری آورده غیرنقد شرکت‌های با مسئولیت محدود نیز اجباری نمود که طی دادنامه هیأت عمومی دیوان عدالت اداری مورخ ۱۴۰۲/۸/۳۰، این بخشنامه ابطال و در نتیجه الزام اخیر برداشته شد.

۱۰۸- در شرکت‌های سهامی، انحلال شرکت مستلزم رای اکثریت دارندگان دو سوم سهام حاضر در

جلسه است و در شرکت با مسئولیت محدود شریک یا شرکایی که بیش از نصف سرمایه را داشته باشند
اکثریت لازم
برای منحل
کردن شرکت
می‌توانند شرکت را منحل کنند؛ گفتنی است در شرکت‌های تعاونی، علاوه بر مجمع عمومی فوق‌العاده،
وزارت تعاون هم می‌تواند تحت شرایطی، راساً شرکت تعاونی را منحل نماید.

۱۰۹- در موارد زیر هر ذینفع می‌تواند انحلال شرکت سهامی خاص را از دادگاه تقاضا کند (ماده

۲۰۱ لایحه اصلاحی قانون تجارت): یک- عدم انجام موضوع مندرج در اساسنامه شرکت برای مدت

یکسال (توقف فعالیت)^۱؛ دو- عدم تشکیل مجمع برای تصویب صورت‌های مالی تا ده ماه از

تاریخ مقرر در اساسنامه؛ سه- بلامتصدی ماندن سمت مدیریت عاملی یا یکی از صندلی‌های
انحلال شرکت
سهامی توسط
هر ذینفع
هیات مدیره برای بیش از شش ماه؛ چهار- منتفی شدن موضوعی که شرکت برای آن تشکیل
شده است و یا اتمام مدت شرکت اگر شرکت مدت دار باشد؛ در سه مورد اخیر دادگاه حداکثر
شش ماه به شرکت مهلت می‌دهد تا موجبات انحلال را رفع نمایند؛ در غیراینصورت دادگاه رای
به انحلال شرکت می‌دهد (ماده ۲۰۲).

۱۱۰- در موارد زیر هر ذینفع می‌تواند انحلال شرکت با مسئولیت محدود را از دادگاه تقاضا

کند: یک- منتفی شدن موضوعی که شرکت برای آن تشکیل شده است و یا اتمام مدت شرکت

انحلال شرکت
با مسئولیت
محدود توسط
هر ذینفع
اگر شرکت مدت دار باشد؛ دو- در صورتی که به واسطه ضررهای وارده، نصف سرمایه ثبتی
شرکت از بین برود و دادگاه دلایل خواهان انحلال را قوی دیده و سایر شرکا حاضر نباشند

سهمی را که در صورت انحلال به او تعلق می‌گیرد را به وی پرداخته و او را از شرکت خارج

کنند؛ سه- فوت یکی از شرکا اگر در اساسنامه پیش‌بینی شده باشد (البته در اساسنامه‌های چاپی

اداره ثبت شرکت‌ها چنین فرضی پیش‌بینی نشده است لذا در عمل به ندرت اتفاق می‌افتد).

۱. در صورتی که شرکتی به مدت ۵ سال از منظر اداره مالیات، فاقد فعالیت باشد، در سیستم اداره ثبت

شرکت‌ها غیرفعال شده و ثبت هرگونه صورتجلسه جدید برای این شرکت منوط بر رفع مانع مزبور از سوی
شرکت در اداره مالیات مربوطه است.



مبحث دوم
نمونه فرم‌های کاربردی
حقوق شرکت‌ها

نمونه اساسنامه چایی اداره ثبت شرکت‌ها برای شرکت‌های سهامی خاص

بخش اول

نام - موضوع - مدت و مرکز اصلی شرکت

ماده ۱- نام شرکت عبارت است از: شرکت (سهامی خاص)

ماده ۲- موضوع فعالیت شرکت عبارت است از :

.....
.....

ماده ۳- مدت شرکت

از تاریخ ثبت به مدت نامحدود تعیین شده است.

ماده ۴- مرکز اصلی شرکت و شعبه های آن

مرکز اصلی شرکت خیابان

کوچه شماره کد پستی

تبصره ۱- هیأت مدیره می تواند مرکز شرکت را به هر کجا که صلاح و مصلحت بداند منتقل و یا شعبه هایی را تأسیس نماید.

بخش دوم

سرمایه و سهام

ماده ۵- سرمایه

سرمایه نقدی شرکت مبلغ ریال منقسم به سهم ریالی

که سهم با نام و سهم بی نام می باشد و مبلغ ریال

آن نقداً پرداخت و مبلغ ریال بقیه از طرف صاحبان سهام تعهد شده است.

ماده ۶- پرداخت بقیه مبلغ اسمی سهام

قسمت پرداخت نشده مبلغ اسمی سهام مذکور در ماده ۵ بر حسب احتیاجات شرکت در موعد یا مواعدی که

طبق تصمیم هیأت مدیره تعیین می شود پرداخت می گردد و دراین مورد هیأت مدیره وفق مواد ۳۵ تا ۳۸ لایحه

قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت اقدام خواهد نمود.

ماده ۷- اوراق سهام

شماره: ۹۹/۱۹۰۹۵۵

تاریخ: ۱۳۹۹/۱۱/۰۱

پیوست: ندارد



سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

دستورالعمل ثبت تبدیل شرکت‌های تجاری

در اجرای ماده (۱۰) الحاقی به نظامنامه راجع به مواد (۱۹۶، ۱۹۷ و ۱۹۹) قانون تجارت و تأیید رئیس قوه قضائیه، «دستورالعمل ثبت تبدیل شرکت‌های تجاری» به شرح مواد آتی است؛

ماده (۱): شرکت‌های تجاری که به موجب قانون تجارت با قوانین دیگر حسب مورد تشکیل شده یا می‌شود، می‌توانند در صورت عدم ممنوعیت‌های قانونی بدون انحلال و تغییر هویت شخصیت حقوقی به نوع دیگر شرکت تبدیل شوند.

ماده (۲): تبدیل شرکت حسب مورد با رعایت اساسنامه و یا شرکت‌نامه و سایر مقررات به تصویب رکن صلاحیت‌دار داخلی شرکت می‌رسد شرایط عمومی تبدیل شرکت به شرح ذیل است:

الف: حداقل الزامات قانونی راجع به نوع جدید شرکت نظیر تعداد شرکاء سهامداران و یا میزان سرمایه را داشته باشد؛

ب: حداقل دو سال از تاریخ ثبت گذشته باشد و در خصوص شرکت‌های سهامی دو ترازنامه به تصویب رسیده باشد؛

پ: تمامی سرمایه شرکت به صورت کامل تأدیه و ثبت شده باشد؛

ت: شرکت ممنوعیت‌های مالیاتی به دلیل بدهی یا غیرفعال بودن نداشته باشد؛

ج: تبدیل شرکت به موجب حکم یا دستور قضایی ممنوع نشده باشد؛

ماده (۳): شرکت‌های تجاری بعد از انحلال و در دوره تصفیه قابل تبدیل نیستند.

ماده (۴): تبدیل هر یک از شرکت‌های «تضامنی» یا «نسبی» به شرکت‌های «سهامی عام»، «سهامی خاص» «مسئولیت محدود» و «تعاونی» و بالعکس و همچنین تبدیل شرکت‌های «تضامنی» و «نسبی» به یکدیگر با اتفاق تمامی شرکا و یا سهامداران انجام می‌شود.

ماده (۵): تبدیل شرکت «مختلط سهامی» و «مختلط غیرسهامی» به یکدیگر و یا به سایر شرکت‌ها و بالعکس با رضایت کلیه شرکای ضامن و اکثریت شرکای غیرضامن انجام می‌شود.

فصل چهارم
حقوق اسناد تجاری
(چک و سفته)

مبحث اول - شرح حقوق اسناد تجاری^۱

گفتار اول: مفهوم و انواع اسناد تجاری (۱ و ۲)

۱- اسناد تجاری در معنای عام به کلیه اسنادی گفته می‌شود که در تجارت از آن‌ها استفاده می‌شود؛ مانند قبض انبار^۲؛ اما سند تجاری در معنای خاص، محدود به چک، سفته و برات است که هر سه سند اخیر بیانگر تعهد صادرکننده سند به پرداخت مبلغی پول در وجه دارنده آن است و معمولاً به عنوان وسیله پرداخت از آن استفاده می‌شود؛ البته گاه از اسناد تجاری جهت تضمین و تحصیل اعتبار هم استفاده می‌گردد.

مفهوم اسناد
تجاری

۲- چک و برات معمولاً سه طرف دارند و نوعی دستور پرداخت محسوب می‌شوند زیرا صادرکننده به شخص دیگری دستور می‌دهد که مبلغ آن را در وجه دارنده پرداخت نماید؛ در گذشته چک لزوماً سند حال محسوب می‌شد و صادرکننده برای صدور سند وعده‌دار و تحصیل اعتبار باید از برات استفاده می‌نمود ولی در عمل، اشخاص مبادرت به صدور چک وعده‌دار نموده و در نهایت قانون‌گذار نیز عرف اخیر را پذیرفت (ماده ۳ قانون صدور چک) و هم‌اکنون با امکان صدور چک وعده‌دار، عملاً برات از رواج افتاده و کمتر در مبادلات داخلی به چشم می‌خورد^۳؛ در مقابل سفته دارای ۲ طرف اصلی است؛ یکی صادرکننده و دیگری دارنده،

مفهوم چک،
سفته و برات و
پذیرش چک
وعده‌دار و
متروک شدن
برات

۱. قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ است که تا کنون چهار بار در سال‌های ۱۳۷۲، ۱۳۸۲، ۱۳۹۷ و ۱۴۰۰ اصلاح شده است که شرح موجود در کتاب حاضر مبتنی بر آخرین اصلاحیه است؛ البته برخی از اصلاحات اخیر، صرفاً در خصوص دسته چک‌هایی اعمال می‌شود که پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون صادر شده باشند.

۲. رسیدی است که صاحب انبار به صاحب کالا می‌دهد و بیانگر مالکیت صاحب قبض بر کالاهای موجود در انبار است.

۳. در قانون صدور چک مصوب ۱۳۵۵ قانون‌گذار تاکید می‌نمود که صادرکننده باید در زمان صدور چک، معادل مبلغ چک در حساب خود موجودی یا اعتبار داشته باشد و حتی در اصلاحات سال ۱۳۷۲ پا را فراتر گذاشته و صدور چک وعده‌دار را جرم تلقی نمود ولی اجبار قانونی اخیر تأثیری در عرف تجاری نداشت و مردم همچنان مبادرت به صدور چک وعده‌دار می‌نمودند، لذا قانون‌گذار در اصلاحات سال ۱۳۸۲ صدور چک وعده‌دار را پذیرفته و مقرر داشت که صادرکننده باید در تاریخ مندرج در چک (نه لزوماً تاریخ صدور) موجودی در حساب داشته باشد و بانک نباید چک را پیش از موعد پرداخت نماید (ماده ۳ مکرر قانون صدور چک ۱۳۸۲)؛ در اصلاحات سال ۱۳۸۲، نه تنها صدور چک وعده‌دار از سوی صادرکننده عمل مجرمانه محسوب نمی‌شود بلکه اگر چنین چکی با برگشت هم مواجه شود، قانون‌گذار از دارنده حمایت کیفری نکرده و صادرکننده را مجرم نمی‌داند؛ به عبارت دیگر تا پیش از سال ۱۳۸۲ قانون‌گذار بابت صدور چک وعده‌دار

پنجم: مراجعه گیرنده چک به سامانه صیاد و تأیید یا رد چک: در صورت تأیید چک، چک در وضعیت نهایی قرار گرفته و قابلیت نقد شدن در سررسید را در بانک خواهد داشت و در صورت رد، امکان وصول در بانک را نخواهد داشت و ذینفع می‌تواند جهت رفع مشکل ادعایی حسب مورد به صادرکننده یا انتقال دهنده مراجعه نماید (جهت مشاهده ضمانت اجرای عدم درج نهایی چک در سامانه به شماره ۱۵ مراجعه کنید).

ششم: پس از تأیید چک توسط ذینفع در سامانه صیاد، وی می‌تواند پس از رسیدن سررسید چک، به همراه اصل چک، جهت دریافت وجه آن به بانک مراجعه نماید.

۱۳- صدور چک بابت تضمین، همچنان ممکن است؛ لیکن دادن تضمین از دسته چک‌های جدید، باید در سامانه صیاد (با ذکر تاریخ، مبلغ، ذی‌نفع و بابت) ثبت شود تا قابلیت پرداخت در بانک را داشته باشد.

امکان صدور چک
بابت تضمین در
چک‌های جدید

۱۴- ماده ۴ آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی، مصوب ۱۳۹۴، در مقام بیان انواع ضمانت‌های مقرر در این آیین‌نامه، اشاره‌ای به «چک» ننموده است؛ زیرا ماده ۶ قانون تنظیم مقررات مالی دولت مصوب ۱۳۸۰ اجازه دریافت چک به عنوان تضمین را نداده است؛ مقرره اخیر ناشی از آن است که قانون صدور چک مصوب ۱۳۷۲، صدور چک به عنوان تضمین را ممنوع کرده بود؛ به نظر می‌رسد با توجه به اصلاح قانون صدور چک در سال ۱۳۸۲ و پذیرش امکان صدور چک بابت تضمین، احکام مورد اشاره محتاج اصلاح بوده و دیگر منع خاصی جهت دریافت چک به عنوان تضمین در معاملات دولتی وجود ندارد.

چک تضمین در
معاملات دولتی

۱۵- اگر صدور یا انتقال چک در سامانه صیاد ثبت و تأیید نگردد، انتقال گیرنده چک کاغذی نمی‌تواند از مزایای قانونی مندرج در قانون صدور چک، مانند تقاضای صدور اجرائیه ثبتی یا دادگستری و یا تعقیب کیفری استفاده نماید؛ البته سند مذکور اماره طلبکاری دارنده بوده و وی می‌تواند نسبت به وصول آن از طریق تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی اقدام نماید.

ضمانت اجرای
عدم درج چک در
سامانه صیاد



مبحث دوم- پیوست قوانین و مقررات
مرتبط با اسناد تجاری

از آئین نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم الاجراء و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات

اجرائی ۱۳۸۷ با اصلاحات ۱۳۸۸ و ۱۳۹۸/۱۲/۶

ماده ۱۸۳- درخواست اجرای چک از محلی که بانک طرف حساب صادرکننده چک در آن محل واقع شده یا محل اقامت متعهدله به عمل می آید؛ برای صدور اجرائیه، بستانکار مکلف است تقاضانامه‌ی مخصوص صدور اجرائیه و همچنین اصل و فتوکپی مصدق چک و برگشتی آن را به دفترخانه اسناد رسمی مسئول پذیرش اجرائیه ارائه نماید. دفترخانه اصل چک را ممهور به مهر (پذیرش اجرا شد) نموده و آن را به بستانکار مسترد می نماید.

تبصره ۱- درخواست اجرای چک های صادره از شعب بانک های ایرانی خارج از کشور در دفترخانه های اسناد رسمی تهران که در شیوه نامه سازمان ثبت معین می گردد به عمل خواهد آمد.

تبصره ۲- پس از صدور اجرائیه، دارنده چک می تواند ضمن اعلام انصراف، گواهی لازم را از اداره ثبت درخواست نماید در این صورت، اگر اجرائیه ابلاغ شده باشد حق الاجرا برابر مقررات وصول و پرونده مختومه می گردد.

ماده ۱۸۴- هرگاه چک نسبت به قسمتی از مبلغ آن بدون محل باشد، دارنده چک نسبت به باقی مانده حق صدور اجرائیه دارد.

ماده ۱۸۵- هرگاه گواهی نامه های متعدد و متعارض از بانک صادر گردد صدور اجرائیه موقوف به رفع تعارض از همان بانک است.

ماده ۱۸۶- دعوی صادرکننده چک درمورد مطالبی که گاهی به عنوان بابت... در متن چک نوشته می شود و همچنین مطالب مذکور در ظهر چک درمورد ظهرنویس در اداره ثبت قابل رسیدگی نمی باشد و فقط وجه مرقوم در چک قابل صدور اجرائیه در اداره ثبت می باشد.

ماده ۱۸۷- اعلام جرم علیه صادرکننده چک بی محل به مقامات صلاحیت دار مانع درخواست صدور اجرائیه برای وصول وجه چک از طریق اداره ثبت نخواهد بود مگر اینکه دستوری در این باره از طرف مقامات قضائی صادر شود.

ماده ۱۸۸- اگر عدم پرداخت وجه چک به علت عدم مطابقت امضای زیر چک با امضای کسی که حق صدور چک را دارد و هم چنین فقدان مهر در اشخاص حقوقی باشد در اداره ثبت اجرائیه صادر نخواهد شد.

رأی وحدت رویه شماره ۷۷۱ مورخ ۱۳۹۷/۵/۱۶ هیأت عمومی دیوان عالی کشور
موضوع: نحوه مطالبه خسارت حق الوکاله توسط ادارات دولتی در مواردی که
محکوم له واقع می شوند

امکان مطالبه حق الوکاله توسط نماینده حقوقی دولت)

حسب تبصره ۳۰ قانون بودجه سال ۱۳۳۹ مصوب ۱۳۳۸/۱۲/۱۹ در دعوایی که دولت محکوم له واقع می شود، با درخواست نماینده دولت، دادگاه مکلف به صدور حکم به تأدیه خسارت حق الوکاله توسط محکوم علیه مطابق آیین نامه قانون وکالت است و نظر به ماده واحده قانون اجازه پرداخت ۵۰٪ از حق الوکاله های وصولی به نمایندگان قضایی و کارمندان مؤثر در پیشرفت دعاوی دولت مصوب ۱۳۴۴/۱۰/۱۲ و حکم مقرر در بند ۱۳۲ قانون بودجه سال ۱۳۹۰ مصوب ۱۳۹۰/۲/۱۹ چون دعاوی راجع به حفظ بیت المال به ویژه در پرونده های مربوط به اراضی و اموال دولتی و عمومی از پرداخت هزینه دادرسی در مراحل مختلف معاف است و وجوه موضوع قانون اجازه پرداخت ۵۰٪ حق الوکاله های وصولی به نمایندگان قضایی و کارمندان مؤثر در دعاوی دولت مصوب ۱۳۴۴/۱۰/۱۲ از محل اعتبارات مصوب آنها و در شرکت های دولتی و مؤسسات عمومی غیر دولتی از محل منابع داخلی آنها قابل پرداخت است، لذا دادگاه متصدی رسیدگی، در هر مورد که دولت و شرکت دولتی محکوم له واقع می شود مکلف است به درخواست نماینده قضایی حکم به تأدیه خسارت حق الوکاله مطابق آیین نامه قانون وکالت صادر کند و با این ترتیب اعضای هیأت عمومی به اتفاق آراء رأی شعبه سوم دیوان عالی کشور را که با این نظر منطبق است صحیح و قانونی تشخیص می دهد. این رأی طبق دستور ماده ۴۷۱ قانون آیین دادرسی کیفری در موارد مشابه برای شعب دیوان عالی کشور، دادگاهها و سایر مراجع اعم از قضایی و غیر آن لازم الاتباع است.

هیأت عمومی دیوان عالی کشور.

فصل پنجم

حقوق کار

مبحث اول - شرح حقوق کار

گفتار اول: قلمرو شمول قانون کار (۱ تا ۲۰)

بند اول: مفهوم قرارداد کار و تمایز آن از سایر قراردادها (۱ تا ۷)

۱- استفاده از خدمات دیگری ممکن است در قالب قرارداد کار یا پیمانکاری باشد؛ مهمترین تفاوت این دو قالب در تبعیت کارگر و استقلال پیمانکار از کارفرما است؛ به عبارت دیگر کارگر اصولاً متعهد است در زمان معینی ورود و خروج کند، در محل کارفرما یا محلی که او تعیین می‌کند کار نماید، در اجرای کار از دستورات کارفرما تبعیت کرده و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های کارگاه را رعایت کند و معمولاً ابزار کار و مصالح را کارفرما در اختیار کارگر قرار می‌دهد؛ نکات اخیر اگرچه به تنهایی ملاک‌های قاطعی نمی‌باشند ولی قرینه‌هایی هستند که به کمک آنها می‌توان کارگر را از پیمانکار تمیز داد؛^۱ در قراردادهای پیمانکاری، معمولاً آنچه مهم است خروجی و محصول نهایی است و پیمانکار در اجرای پیمان استقلال نسبی دارد؛ به عنوان مثال اگر خانمی در محل کارفرما حاضر شده و در ساعات معینی با استفاده از مواد و ابزار کارفرما (نظیر چرخ خیاطی و پارچه) مبادرت به دوخت لباس نماید و در ازای ساعات حضور خود مزد دریافت کند، چنین شخصی قطعاً کارگر محسوب می‌شود اما اگر همین خانم در خانه^۲ با استفاده از ابزار و مواد اولیه خویش، لباس‌های سفارشی کارفرما را بدوزد و بر اساس هر لباس

معیار
تشخیص
قرارداد کار از
پیمانکاری

۱. طبق ماده ۷ قانون کار مصوب ۱۳۶۹: «قرارداد کار قراردادی کتبی یا شفاهی است که به موجب آن کارگر در قبال دریافت حق‌السعی کاری را برای مدت موقت یا غیرموقت برای کارفرما انجام می‌دهد و انواع قرارداد-های کار عبارتند از: قرارداد کار دائم، قرارداد کار موقت و قرارداد کار معین».

۲. رجوع کنید به قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی مصوب ۱۳۸۹/۲/۲۲.

بند چهارم: وضعیت کارگاه خانوادگی (۱۳ تا ۱۴)

۱۳- کارگاه خانوادگی از شمول قانون کار خارج بوده و اصولاً نیازی به رعایت قواعد آمره و اجباری قانون کار در آن‌ها وجود ندارد (ماده ۱۸۸)^۱؛ منظور از کارگاه‌های خانوادگی، کارگاهی است که انجام کار در آن، منحصراً توسط صاحب کار و همسر و فرزندان وی انجام شود؛ بنابراین اگر صرفاً یکی از کارگران خارج از افراد اخیر باشد (مانند برادر یا نوه یا غیره)، کارگاه خانوادگی محسوب نشده و رعایت مقررات کار در آن نسبت به همه کارگران (ولو همسر یا فرزند) الزامی است.

کارگاه
خانوادگی

۱۴- کارگاه خانوادگی به کارفرمای حقیقی اختصاص داشته و در خصوص اشخاص حقوقی مصداق ندارد؛ بنابراین اگر همه‌ی کارگران شرکت منحصراً فرزندان مدیرعامل باشند، عنوان کارگاه خانوادگی محقق نخواهد شد.

اختصاص
کارگاه
خانوادگی به
کارفرمای
حقیقی**بند پنجم: وضعیت مدیرعامل و اعضای هیأت مدیره (۱۵ تا ۱۶)**

۱۵- مدیرعامل شرکت، صرف نظر از اینکه مزد بگیرد باشد یا نباشد اصولاً از شمول قانون کار خارج است (دادنامه‌های ۱۱۸۲-۱۳۹۴/۱۰/۱۵ و ۸۸/۶۶۶-۱۳۸۸/۹/۱۶ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)^۲؛ بنابراین شرکت الزامی به رد کردن حق بیمه برای مدیرعامل ندارد؛ البته رد کردن بیمه منع قانونی هم ندارد؛ به عبارت دیگر بیمه مدیرعامل شرکت‌ها، بیمه اختیاری است؛ بنابراین اولاً در صورتی که مدیرعامل بخواهد تحت پوشش بیمه قرار گیرد، اصولاً باید با سازمان تأمین اجتماعی قرارداد

وضعیت
شمول قانون
کار بر
مدیرعامل

۱. با وجود این، کارگاه‌های خانوادگی مکلف به رعایت فصل چهارم قانون کار در خصوص رعایت اصول فنی و بهداشت کار هستند.

۲. مدیران اشخاص حقوقی دولتی، کارمند دولت محسوب شده و تابع صندوق بازنشستگی کشوری یا صندوق خاص آن نهاد دولتی هستند.

کار)؛ مگر اینکه کارفرما تعداد ساعت کار کارگر را پاره وقت و نصف روز اعلام نماید؛ به عبارت دیگر اگر قرارداد بیانگر آن باشد که کارگر برای نصف مدت زمان یک کارگر تمام وقت استخدام شده است وی صرفاً به میزان نصف حداقل حقوق و مزایا مستحق خواهد بود (ماده ۳۹ قانون کار)^۱ مگر آنکه کارگر اثبات نماید قرارداد خلاف واقع تنظیم شده و برای دور زدن قانون بوده است.

۲۶- در صورتی که کارفرما، مزایایی بیش از حداقل‌های قانونی در نظر گیرد، قرارداد مذکور معتبر و تا پایان مدت لازم‌الاجرا است؛ حال چنانچه کارفرما بخواهد در قرارداد سال بعد، مزایای مذکور را تا حداقل‌های قانونی کاهش دهد، این امر بلا اشکال است؛ زیرا کارفرما الزامی به اعطای امتیازات فراتر از قواعد آمره ندارد (دادنامه‌های شماره ۱۱۷۵ تا ۱۱۷۷ مورخ ۱۴۰۰/۴/۸ و دادنامه ۱۳۲۲-۱۴۰۰/۵/۱۲ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری).

بند دوم: لزوم بیمه کردن کارگر و موارد معافیت (۲۷ تا ۲۹)

۲۷- رد شدن بیمه کارکنان هم یک امر اجباری است که رضایت کارمند به عدم پرداخت آن بی‌تاثیر است؛ گاه دیده می‌شود که کارفرما حق بیمه را به کارگر پرداخت می‌کند که امر اشتباهی است و در صورت شکایت کارگر و یا مراجعه بازرس اداره کار یا تأمین اجتماعی به کارگاه، کارفرما باید علاوه بر اصل مبلغ حق بیمه، جریمه نیزپردازد (در خصوص ضمانت اجرای عدم بیمه کردن کارگر رجوع کنید به شماره ۵ فصل حقوق تأمین اجتماعی).

۲۸- صرف این مطلب که کارگر در جای دیگری نیز کار کرده و برای وی در کارگاه دیگری حق بیمه رد می‌شود، رافع مسئولیت کارفرمای دوم در رد کردن بیمه نیست و در صورتی که هر دو کارگاه مشمول قانون تأمین اجتماعی باشد، هر کارفرمایی اصولاً باید به نسبت کارکرد

عدم تکلیف
کارفرما به
استمرار مزایای
اختیاری

لزوم بیمه
کردن کارگر

وضعیت
کارگری که در
کارگاه دیگری
بیمه شده
است

۱. کارگران پاره‌وقت نیز مشمول قانون کار هستند با این تفاوت که به نسبت ساعات کار انجام شده از مزایای قانون کار برخوردار می‌شوند.



مبحث دوم - نمونه قرارداد
و فرم‌های کاربردی حقوق کار

قرارداد موقت کار

ماده ۱- طرفین قرارداد:

این قرارداد طبق ماده ۷ قانون کار و مواد دیگر مربوط به قرارداد کار موقت در تاریخ در محل دفتر مرکزی کارفرما بین آقای به شماره ملی و نشانی و تلفن به عنوان کارفرما، و آقا/خانم که از این پس به عنوان کارمند نامیده می شود به شرح ذیل منعقد گردید:

۱) شماره ملی:		
۲) نام پدر:	۳) شماره شناسنامه:	۴) محل صدور:
۵) محل تولد:	۶) تاریخ تولد:	۷) آخرین مدرک تحصیلی:
۸) نشانی: تلفن ثابت: تلفن همراه:		
۹) عنوان شغل:	۱۰) واحد سازمانی:	۱۱) محل خدمت:
۱۲) وضعیت تاهل و عائله مندی: <input type="checkbox"/> متاهل <input type="checkbox"/> مجرد <input type="checkbox"/> تعداد فرزندان: <input type="checkbox"/>		
ماده ۲- مبلغ قرارداد (حق السعی)		
الف: مزد ثابت (حقوق)	ریال	توضیحات:
ب: بن (کمک هزینه اقلام مصرفی)	ریال	
پ: حق مسکن	ریال	
ت: حق تأهل	ریال	
ث: عائله مندی (حق اولاد)	ریال	
۲- جمع کل حقوق و مزایا: ریال / به حروف		
۳- مبلغ بالا، پس از ارائه گزارش کتبی از سوی کارمند و گواهی انجام امور محوله از طرف سرپرست مربوطه و کسر حق بیمه و مالیات و سایر کسور قانونی سهم کارگر در پایان هر ماه پرداخت خواهد گردید.		

نام و نام خانوادگی کارمند و امضاء

امضاء کارفرما



جمهوری اسلامی ایران
ریس جمهور
تصویب نامه هیئت وزیران

۱۵۲۶۰۶ / ات ۵۵۵۹۷ هـ

شماره
تاریخ ۱۳۹۸ / ۱۱ / ۲۹

بسمه تعالی

"با صلوات بر محمد و آل محمد"

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۸/۱۱/۲۰ به پیشنهاد شماره ۷۹۲۶۳ مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۷ وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و به استناد تبصره (۱) ماده (۷) قانون کار - مصوب ۱۳۶۹ - تصویب کرد:

۱- کارهایی که طبیعت آنها جنبه غیرمستمر دارد، عبارتند از:

الف- تمامی کارها در کارگاههایی که برای انجام مأموریتی خاص ایجادشده و مأموریت آنها در تاریخ معینی به اتمام می‌رسد، نظیر کارگاههای سدسازی، راهسازی و ساخت کارخانه.

ب- تمامی کارها در کارگاههایی که فعالیت آنها مقید به زمان خاصی نیست و در طول زمان تداوم دارند ولی جزو فعالیتها و وظایف اصلی کارگاه نیستند، نظیر ساخت لوله، ساختمان یا خط تولید جدید.

۲- حداکثر مدت موقت برای کارهایی که طبیعت آنها جنبه غیرمستمر دارد، چهار سال است.

تبصره ۱- حداکثر مدت موقت شامل سقف زمانی مجموع قراردادهای مدت موقت است که برای انجام کارهای موضوع بند (۱) این تصویبنامه می‌توان با یک کارگر یا تعدادی از کارگران منعقد کرد.

تبصره ۲- مدت توقف موقتی کارگاه، از سقف زمانی موضوع این ماده معاف است.

۳- در کارهایی که قبل از ابلاغ این تصویبنامه وجود داشته‌اند، حداکثر مدت موقت از تاریخ ابلاغ این تصویبنامه محاسبه خواهد شد.

۴- کارفرمایان مجازند پس از اتمام پروژه یا فعالیت مذکور در بندهای (الف) و (ب) بند (۱) این تصویبنامه، حتی پس از مدت چهار سال مذکور در بندهای (۲) و (۳)، با کارگر یا کارگران آن پروژه یا فعالیت اتمام یافته، تسویه حساب کنند.

۵- کارگران/افرادی که در قالب قراردادهای مدت موقت، در کارهای جاری مستمر فعالیت می‌کنند، مشمول مفاد این آیین‌نامه نخواهند بود.

اسحاق جهانگیری

معاون اول رییس جمهور



جمهوری اسلامی ایران

وزارت کار و رفاه اجتماعی

تاریخ: ۷۴/۴/۲۰

شماره: ۱۲۰۹۶

پست:

بسم تعالی

دستورالعمل طرح طبقه‌بندی مشاغل

در اجرای ماده ۴۹ قانون کار و آئین‌نامه اجرایی تبصره یک آن (مصوب ۷۱/۲/۱۳ مقام محترم وزارت کار و امور اجتماعی) تاریخ شمول اجرای طرح طبقه‌بندی مشاغل در کارگاههایی که دارای ۵۰ تا ۳۰۰ نفر کارگر بوده و فاقد طرح طبقه‌بندی مشاغل مصوب می‌باشند ۷۵/۴/۱ تعیین می‌شود.

تبصره ۱: تاریخ شمول اجرای طرح در کارگاههایی که بعد از ۷۵/۴/۱ به حد نصاب ۵۰ نفر کارگر می‌رسند تاریخی است که حد نصاب مزبور را کسب کرده باشند.

تبصره ۲: تاریخ شمول اجرای طرح در کارگاههایی که بعد از ۷۵/۴/۱ شروع به بهره‌برداری می‌کنند در صورت داشتن ۵۰ نفر کارگر یا بیشتر، تاریخ بهره‌برداری است. در غیر این صورت مشمول تبصره یک خواهند بود.

تبصره ۳: کلیه کارگاههای مشمول این دستورالعمل موظفند ظرف مدت یکسال از تاریخ شمول، طرح طبقه‌بندی مشاغل خود را براساس ضوابط دستورالعمل‌ها و مقررات مربوط تهیه و به تأیید وزارت کار و امور اجتماعی برسانند.

تبصره ۴: براساس ضوابط مقرر در آئین‌نامه اجرایی تبصره یک ماده ۴۹ قانون کار، مأخذ محاسبه و پرداخت مابه‌التفاوت افزایش احتمالی مزد ناشی از اجرای طرح، تاریخ شمول اجرای طرح در کارگاه ذیربط است.

تبصره ۵: در مورد کارگاههایی که در مهلت تعیین شده اقدام به تهیه و اجرای طرح نمایند بر اساس مقررات ماده ۵۰ قانون کار و تبصره آن عمل خواهد شد.

تبصره ۶: هر یک از کارگاه‌های مشمول این دستورالعمل در صورت تمایل می‌توانند قبل از تاریخ ۷۵/۴/۱ نیز با رعایت ضوابط مربوط اقدام به تهیه و اجرای طرح نمایند.

محسن خواجه نوری

فصل ششم

حقوق تأمین اجتماعی

مبحث اول - شرح حقوق تأمین اجتماعی

گفتار اول: تکالیف کارفرمایان در قبال سازمان تأمین اجتماعی (۱ تا ۳۳)

بند اول: بیمه کردن (۱ تا ۵)

۱- بیمه تأمین اجتماعی به طور کلی در دو مبحث قابل بررسی است:

اول: بیمه کارکنان (پرسنل) که کارفرما متعهد است در خصوص کارکنان خود (اعم از کارگر و کارمند) پرداخت نماید و سازمان تأمین اجتماعی نیز در مقابل آن، حقوق بازنشستگی و هزینه‌های خدمات درمانی به کارگر پرداخت می‌کند (ماده ۲۸ قانون تأمین اجتماعی).

دوم- بیمه قرارداد که پرداخت کننده دستمزد به اشخاصی که کارکنان وی نیستند (اعم از مشاوران و پیمانکاران و ...) باید از مبلغ قرارداد کسر کرده و نزد خود تا ارائه مفصاحساب نگه دارد؛ البته این حق بیمه نیز، ریشه در بیمه کارکنان دارد که به دلایل خاصی شیوه وصول آن متفاوت است (مواد ۳۸ و ۴۱ قانون تأمین اجتماعی).

بیمه کارکنان
و بیمه
قرارداد

۲- کارفرمایان مکلفند تمام کارگران را بیمه نمایند ولو کارگر فقط یک روز کار کرده^۱ باشد؛ نکته قابل توجه این است که برخی کارفرمایان برای بیمه نکردن کارکنان با آن‌ها قرارداد ۸۹ روزه منعقد می‌کنند که این امر تأثیری ندارد و این باور اشتباه ریشه در قانون کار سال ۱۳۳۷ دارد که در چنین قراردادهایی کارفرما تکلیف به بیمه نمودن کارگر نداشت ولی با تصویب قانون کار ۱۳۶۹، کارفرما از همان روز اول شروع قرارداد کار، مکلف به بیمه نمودن کارگر است.

الزام به بیمه
کردن
کارگرانی که
کمتر از ۹۰
روز قرارداد
دارند

۳- در صورتی که کارمند تحت پوشش یکی از صندوق‌های بیمه‌ای غیر از تأمین اجتماعی باشد، کارفرما تکلیفی به بیمه کردن کارمند مذکور ندارد، گفتنی است در حال حاضر (۱۸) صندوق بازنشستگی وجود دارد که تأمین اجتماعی یکی از آن‌ها محسوب می‌شود.^۲ به همین دلیل اگر کارمند، وکیل دادگستری

عدم نیاز به
بیمه کردن
شخص
تحت
پوشش
صندوق دیگر

۱. کارگران روزمزد هم مشمول قانون کار هستند (رای شماره ۷۷۰ مورخ ۱۳۸۷/۱۱/۸ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری)؛ همچنین پرداخت حق بیمه در مدت کارآموزی هم الزامی است (رای ۲۹۷۴-۱۳۹۷/۱۰/۲۴ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری).

۲. صندوق‌های بیمه اجتماعی و بازنشستگی ایران عبارت‌اند از: ۱- سازمان تأمین اجتماعی، ۲- صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان، روستاییان و عشایر، ۳- صندوق بازنشستگی کشوری، ۴- سازمان تأمین اجتماعی نیروهای مسلح، ۵- صندوق بازنشستگی مستخدمین وزارت اطلاعات ایران، ۶- صندوق بازنشستگی کارکنان فولاد ایران، ۷- صندوق بازنشستگی، پس انداز و رفاه کارکنان صنعت نفت، ۸- صندوق بازنشستگی بانک مرکزی ایران، ۹- صندوق بازنشستگی بیمه مرکزی

است کارفرما متحمل بدهی دیگری نمی‌شود بنابراین فرقی ندارد که کارگر ده سال پیش نزد کارفرما کار می‌کرده است یا دو سال پیش.

بند دوم: ارسال فهرست بیمه شدگان (۶ تا ۹)

۶- کارفرمایان کلیه کارگاه‌های مشمول قانون تأمین اجتماعی مصوب تیرماه سال ۱۳۵۴ مکلف‌اند صورت مزد و حقوق کلیه بیمه‌شدگان و حق بیمه و بیمه بیکاری مربوط به هر ماه را حداکثر تا پایان آخرین روز ماه بعد به سازمان تأمین اجتماعی ارسال و پرداخت نمایند.

لزوم اعلام
لیست بیمه و
پرداخت آن

۷- در صورتی که مدت قرارداد کار تمام شود یا کارگر ترک کار کند، کارفرما باید ترک کار را از طریق سایت به سازمان تأمین اجتماعی اعلام کند در غیراینصورت سازمان فرض را بر تداوم کار کارگر می‌گذارد و شرکت مشمول جریمه نپرداختن حق بیمه می‌شود؛ گفتنی است عدم حضور بیمه شده به دلیل استراحت پزشکی یا بارداری ترک کار تلقی نشده و نام شخص بیمه شده باید در فهرست بیمه ارسالی کارفرما درج شود.

لزوم اعلام
ترک کار

۸- کارفرمایانی که از تنظیم و ارسال لیست بیمه (صورت مزد و حقوق بیمه‌شدگان) در موعد مقرر در این قانون، خودداری نمایند، ملزم به پرداخت جریمه نقدی مقطوع به میزان ده درصد حق بیمه همان ماه هستند (تبصره ۱ ماده ۱ قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان)؛ در صورتی که لیست ارسال گردد ولی نام یک یا چند نفر از کارگران در لیست نباشد، کارفرما مشمول جریمه عدم ارسال لیست نمی‌گردد.

ضمانت اجرای
رد نکردن
لیست بیمه

۹- سازمان مکلف است به صورت مزد ارسالی از طرف کارفرما ظرف شش ماه از تاریخ وصول رسیدگی کند و در صورتی که از لحاظ تعداد بیمه‌شدگان یا میزان مزد یا حقوق یا مدت کار اختلافی مشاهده نماید مراتب را به کارفرما ابلاغ کند در صورتی که کارفرما تسلیم نظر سازمان نباشد می‌تواند از هیأت‌های تشخیص موضوع مواد ۴۳ و ۴۴ این قانون تقاضای رسیدگی کند (شایان ذکر است جریمه مندرج در ماده ۱۰۱ قانون تأمین اجتماعی به موجب قانون دریافت جرائم نقدی از کارفرمایان نسخ شده است) (برای مطالعه بیشتر رجوع کنید به شماره‌های ۳۵ و ۳۶ همین فصل).

مهلت
سازمان
برای
رسیدگی به
لیست بیمه

۳۰- برای اینکه سازمان، قرارداد خرید و فروش را مشمول بیمه نکند، در عمل لازم است که خریدار از فروشنده فاکتور رسمی بگیرد یعنی فاکتوری چاپی و دارای شماره سریال که متضمن نام و نشانی و کد ملی یا شناسه ملی و شماره تلفن و مهر فروشنده باشد؛ البته اشکالی ندارد که اطلاعات خریدار به صورت دستی با خودکار وارد شود؛ همچنین مطابق رویه برخی از ادارات سازمان تأمین اجتماعی لازم است که معامله اخیر در فهرست معاملات فصلی نیز ثبت شده باشد تا مشخص گردد که خرید مذکور صوری نبوده است.

اهمیت صدور
فاکتور رسمی

۳۱- سازمان تأمین اجتماعی موظف است حق بیمه قراردادها و پیمان‌های غیر عمرانی پیمانکاران و یا پیمانکاران طراحی و ساخت دارای کارگاه‌های صنعتی، خدماتی، تولیدی و یا فنی و مهندسی ثابت را که موضوع پیمان (با مصالح یا بدون مصالح) در کارگاه‌های ثابت پیمانکار و توسط کارکنان شاغل در آن کارگاه‌ها انجام می‌شود را بر مبنای صورت مزد یا حقوق ماهیانه کارکنان یا بازرسی انجام شده محاسبه و وصول نموده و مفاصحا حساب قرارداد یا پیمان را صادر کند؛ محاسبه و مطالبه حق بیمه براساس روش «نسبت مزد به کل کار انجام شده» در این قراردادها و پیمان‌ها ممنوع است (ماده ۱۱ قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی ۱۳۹۸؛ ماده ۴۰ قانون رفع موانع تولید ۱۳۹۴).

معافیت
قراردادهای پیمان
که در کارگاه
ثابت اجرا
می‌شوند از اعمال
ضریب حق بیمه

۳۲- قراردادهای دانش بنیان که به تأیید معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور رسیده باشد از اعمال ضریب حق بیمه معاف هستند؛ بنابراین پرداخت بیمه این قراردادها براساس لیست بیمه کارکنان شرکت و بازرسی کارگاه صورت می‌گیرد؛ همین حکم در خصوص قراردادهای پژوهشی نیز صادق است.

معافیت قراردادهای
دانشی بنیان از اعمال
ضریب حق بیمه

بند ششم: اخذ مفاصحا حساب در انتقال کارگاه (موضوع ماده ۳۷) (۳۳ و ۳۴)

۳۳- مطابق ماده ۳۷ قانون تأمین اجتماعی، هنگام نقل و انتقال عین یا منافع مؤسسات و کارگاه‌های مشمول این قانون اعم از اینکه انتقال به صورت قطعی، شرطی، رهنی، صلح حقوق یا اجاره باشد و اعم از اینکه با سند عادی یا رسمی باشد، انتقال گیرنده مکلف است گواهی سازمان مبنی بر نداشتن بدهی معوق بابت حق بیمه و متفرعات آن از انتقال‌دهنده مطالبه نماید؛ در

لزوم اخذ
مفاصحا در
انتقال کارگاه



مبحث دوم: مقررات کاربردی
مرتبط با حقوق تأمین اجتماعی

میزان درصد حق بیمه حق الزحمه‌های پرداختی از سوی کارفرما^۱

حق الزحمه‌ها (مزد یا حقوق یا کارمزد) شامل: هرگونه وجوه و مزایای نقدی یا غیرنقدی مستمر که در مقابل کار به بیمه شده داده می‌شود.					
ردیف	عنوان هزینه / گیرنده وجه	شرح بررسی	ستون تشخیص	میزان درصد مزد به کل هزینه	میزان درصد هزینه غیرمشمول به کل هزینه
۱	حق الزحمه: کارکرد روزمزد	با رعایت سقف	۵-۱	۱۰۰	۰
۲	حق ایاب ذهاب و ناهاری: کارمند و یا کارگر روزمزد	با رعایت سقف	۵-۱	۱۰۰	۰
۳	حق مشاوره: اشخاص حقیقی به صورت انفرادی	با رعایت سقف	۵-۱	۱۰۰	۰
	اشخاص حقیقی (طرف قرارداد متعدد و بدون بکارگیری کارگر)	با رعایت سقف	۵-۱	۱۰۰	۰
	اشخاص حقیقی (مقاطع کار دارای بیمه شده) و اشخاص حقوقی	---	۵-۲	۵۵/۵۶	۴۴/۴۴
۴	حق کارشناسی: نماینده بانک، کارشناس رسمی دادگستری در صورتیکه مشمول سایر صندوق‌ها باشند.	---	غیرمشمول	۰	۱۰۰
	اشخاص حقیقی به صورت انفرادی	با رعایت سقف	۵-۱	۱۰۰	۰
	اشخاص حقیقی (طرف قرارداد متعدد و بدون بکارگیری کارگر)	با رعایت سقف	۵-۱	۱۰۰	۰
	اشخاص حقیقی (مقاطع کار دارای بیمه شده) و اشخاص حقوقی	---	۵-۲	۵۵/۵۶	۴۴/۴۴
۵	حق وکالت وکلا دادگستری عضو کانون وکلای رسمی (انفرادی یا گروهی با ذکر نام) در صورتیکه حق بیمه از طریق صندوق وکلا پرداخت می‌گردد.	با ارائه پروانه وکالت	غیرمشمول	۰	۱۰۰
	اشخاص حقیقی به صورت انفرادی	با رعایت سقف	۵-۱	۱۰۰	۰

۱. برای محاسبه حق بیمه مطابق جدول بالا، باید میزان درصد مزد مشمول حق بیمه را ضربدر ۳۰٪ کنیم؛ به عنوان مثال در مواردی که درصد مشمول ۵۵/۵۶ است حق بیمه می‌شود ۱۶/۶۷ و در مواردی که ۲۵/۹۲ است حق بیمه می‌شود ۷/۷۸.

توه قضائیه

بسمه تعالی

تاریخ: ۱۳۹۸/۱۰/۱۵

داستان کل کشور

شماره: ۱۴۰/۹۸۳۲/۲/۴۵۱/۱۴۲

پیوست: دارد

جناب آقای سالاری

مدیرعامل محترم سازمان تأمین اجتماعی

سلام علیکم

احتراماً نظر به شکایات واصله از واحدهای تولیدی و تشکلهای صنعتی و اقتصادی نسبت به عدم اجرای بخشنامه شماره ۱۰۰۰/۹۶/۱۱۱۹ مورخ ۱۳۹۶/۰۲/۰۷ سازمان تأمین اجتماعی با عنایت به مواد ۶۰۰ و ۵۷۱ و ۵۷۶ ق.م.ا و در راستای صیانت از فضای سالم اقتصادی و جلوگیری از اختلال در نظام اقتصادی کشور و حفظ اشتغال، بدینوسیله متذکر می‌گردد سازمان تأمین اجتماعی صرفاً در آخرین سال مالی مورد عمل می‌تواند بازرسی و حسابرسی شرکت‌های بخش خصوصی را انجام نماید. لذا شایسته است دستور فرمایید مسئولین مربوطه در آن سازمان از حسابرسی و بازرسی دفاتر و مستندات سنوات گذشته جداً خودداری نموده و بدیهی است در صورت انجام حسابرسی بعد از تاریخ ۱۳۹۶/۰۱/۰۱ و ایجاد بدهی برای فعالان اقتصادی بالاخص شرکت‌های تولیدی و صنعتی، حسابرسی مذکور و بدهی ایجاد شده از درجه اعتبار ساقط و وصول آن توسط سازمان تأمین اجتماعی ممنوع می‌باشد. بدیهی است آراء و تصمیمات مراجع قضائی، شبه قضائی و ادعائی سابقه اشخاص حقیقی به استناد ماده ۱۴۸ قانون کار، مستندات کتبی مبنی بر عدم رعایت ماده ۳۸ قانون تأمین اجتماعی طبق تشخیص مدیرعامل، شرکت‌های در حال تصفیه و انحلال از شمول این بخشنامه و دستورالعمل مستثنی می‌باشند.

سعید عمرانی

معاونت قضائی داستان کل کشور

و محضو قرارگاه رونق تولید

رونوشت:

جناب آقای سهیل آبادی و رئیس محترم خانه صنعت، معدن و تجارت ایران

فصل هفتم

حقوق مالیات

مبحث اول - شرح حقوق مالیات

گفتار اول: نحوه وضع مالیات، قلمرو شمول و انواع آن (۱ تا ۵)

۱- وضع هر گونه مالیات و یا معافیت از آن، مستلزم «قانون» است (اصل ۵۱ قانون اساسی)؛ بنابراین امکان گرفتن مالیات به موجب «مقرره» وجود ندارد؛ منظور از قانون، در معنای خاص، مصوبات مجلس است (اصل ۵۸ قانون اساسی)؛ در مقابل منظور از «مقرره»، هر گونه مصوبه، آیین نامه، بخش نامه و دستورالعملی است که توسط مراجع ذیصلاح، به جز مرجع قانون گذاری (مجلس)، وضع می شود مانند مصوبات هیئت دولت یا بخش نامه های وزرا و روسای سازمان های دولتی (اصول ۸۵ و ۱۳۸ قانون اساسی)؛ در صورت عدم رعایت مطلب اخیر، هر شخصی می تواند تقاضای ابطال مقرره مذکور را از دیوان عدالت اداری بخواهد.

گرفتن مالیات
نیازمند قانون
است

۲- طبق ماده (۱) قانون مالیات های مستقیم، اشخاص زیر مشمول پرداخت مالیات های مستقیم

هستند:

الف- هر شخص ایرانی مقیم ایران^۱ نسبت به کلیه درآمدهایی که در ایران یا خارج^۲ از ایران تحصیل می نماید.

ب- هر شخصی (اعم از خارجی یا ایرانی مقیم خارج) نسبت به درآمدهایی که در ایران تحصیل می نماید.

اشخاصی که
مشمول قانون
مالیات های
مستقیم
هستند

۱. مستنبط از ماده ۱۸۰ ق.م.م. از نظر مالیاتی، هر شخص حقیقی ایرانی که مقیم خارج نیست، مقیم ایران محسوب می شود (در خصوص مفهوم اقامتگاه، مواد ۱۰۰۲ قانون مدنی، ماده ۵۹۰ قانون تجارت، بند ح تبصره (۶) قانون بودجه ۱۴۰۲ و بند پ ماده (۱) آیین نامه اجرایی ماده (۷۷) ق.م.م. را مقایسه کنید).

۲. جهت جلوگیری از اخذ مالیات مضاعف در خارج و داخل ایران، به ماده ۱۶۸ و تبصره ماده ۱۸۰ ق.م.م. رجوع کنید.

ارزش معاملاتی املاک موضوع ماده (۶۴) قانون مالیات های مستقیم را به صورت آنی از طریق سامانه ثبت الکترونیک اسناد به دفاتر اسناد رسمی اعلام نماید، در غیر این صورت سردفتر، مجاز به تنظیم و ثبت سند معامله بوده و سردفتر و منتقل‌الیه تعهدی در خصوص مالیات نقل و انتقال ملک ندارند (تبصره ۲ ماده ۴ قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول ۱۴۰۳)

۱۴- در املاک تجاری، حق واگذاری محل (حق سرفعلی و حق کسب و پیشه) مشمول دو درصد مالیات به مأخذ وجوه دریافتی اعلامی واگذارنده است (ماده ۵۹ و تبصره ۲ آن؛ دادنامه های هیأت عمومی دیوان عدالت اداری به شماره ۱۶۹ تا ۱۷۲ مورخ ۱۳۹۸/۱۱/۱۵ و ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۵۳ و ۱۴۰۰۹۹۷۰۹۰۵۸۱۰۳۵۳ مورخ ۱۴۰۰/۳/۴ است؛ بخشنامه ۲۱۰/۱۴۰۰/۴۶ مورخ ۱۴۰۰/۵/۱۴ سازمان امور مالیاتی)؛ در صورتی که

مالیات نقل و

انتقال

املاک

تجاری

و جوه دریافتی اعلامی معامله حق واگذاری محل، کمتر از بیست و پنج برابر ارزش معاملاتی ملک موضوع ماده (۶۴) قانون مالیات های مستقیم باشد، رقم مذکور مأخذ محاسبه مالیات است (تبصره ۱ ماده ۴ قانون الزام به ثبت رسمی معاملات اموال غیرمنقول ۱۴۰۳).

۱۵- درآمد اشخاص حقیقی یا حقوقی ناشی از ساخت و فروش املاک، علاوه بر اینکه مشمول مالیات موضوع ماده ۵۹ (مالیات انتقال املاک) است (ماده ۷۷)، از اولین انتقال ساختمان ساخته شده نیز ۱۰ درصد از ارزش معاملاتی ملک به صورت علی‌الحساب دریافت می‌گردد؛ شمول مالیات اخیر بر اشخاص حقیقی منوط به آن است که بیش از سه سال از تاریخ صدور گواهی پایان کار آن نگذشته باشد (تبصره ۱ ماده ۷۷).

مالیات بساز

بفروشی

گفتار چهارم: مالیات بر حقوق (۱۶ تا ۲۲)

۱۶- پرداخت کنندگان حقوق (کارفرمایان) مکلف هستند (اعم از حقوقی و حقیقی)، هنگام هر پرداخت یا تخصیص آن، مالیات متعلقه را کسر و تا پایان ماه بعد به اداره امور مالیاتی محل پرداخت نمایند (ماده ۸۶).

نحوه

محاسبه

مالیات بر

حقوق

۱۷- محاسبه مالیات بر حقوق، تابع معافیت سالانه است که در قانون بودجه به صورت سالیانه تصویب می‌شود (ماده ۸۴)؛ زیرا حقوق دریافتی تا آن میزان، معاف (سقف معافیت مالیاتی برای

۳۲- صورتحسابی (فاکتور) مورد قبول سازمان امور مالیاتی است که دارای حداقل شرایط زیر باشد:

الف) صورتحساب نوع اول: این صورتحساب باید دارای شماره سریال چاپی یا ماشینی حسب مورد، تاریخ و حداقل دربرگیرنده اطلاعات هویتی فروشنده و خریدار (به ویژه کد ملی یا شناسه ملی) با ذکر مشخصات کالا یا خدمات، مقدار و مبلغ آن باشد.

ب) صورتحساب نوع دوم: صرفاً در موارد استفاده از سامانه صندوق فروش صادر می‌شود و باید دارای شماره سریال ماشینی، تاریخ و حداقل در برگیرنده اطلاعات هویتی فروشنده با ذکر مشخصات کالا یا خدمات، مقدار و مبلغ آن باشد (رجوع کنید آیین‌نامه ماده ۹۵ قانون مالیات‌های مستقیم).

پ) صورتحساب نوع سوم (صورتحساب الکترونیکی): که دارای شماره سریال ماشینی، تاریخ و حداقل دربرگیرنده اطلاعات هویتی شامل نام، نام خانوادگی یا نام شخص حقوقی، شماره اقتصادی، نشانی کامل و کد پستی فروشنده و خریدار و مشخصات کالا یا خدمات ارائه شده، مقدار و مبلغ بوده و از طریق سامانه ثبت برخط معاملات صادر و دارای کد رهگیری سازمان امور مالیاتی کشور می‌باشد.

۳۳- کد اقتصادی اشخاص حقوقی همان شناسه ملی آن‌ها است اما در مورد اشخاص حقیقی، از اول مهر ۱۴۰۱، کد اقتصادی بر مبنای شماره ملی صادر می‌شود ولی با آن متفاوت است؛ به این صورت که اگر شخص حقیقی دارای دو پرونده مالیاتی باشد، کد اقتصادی پرونده اول عبارت است از شماره ملی وی به علاوه ۰۰۰۱ (به عنوان مثال ۰۰۷۹۳۴۰۹۰۹۰۰۰۱) و کد اقتصادی پرونده دوم وی عبارت است. شماره ملی وی به علاوه ۰۰۰۲ (به عنوان ۰۰۷۹۳۴۰۹۰۹۰۰۰۲)؛ شایان ذکر است عدم درج کد اقتصادی در صورتحساب (فاکتور) یا درج اشتباه آن، مستلزم پرداخت جریمه‌ای معادل دو درصد رقم مندرج در صورتحساب است؛ شایان ذکر است احتمال تغییر این فرآیند با لحاظ قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی مصوب ۱۴۰۴ وجود دارد زیرا بر اساس بند ب ماده ۶ این قانون کلیه حساب‌های متعلق به اشخاص حقوقی «حساب تجاری» محسوب می‌شود و معرفی یک حساب تجاری برای یک شماره اقتصادی مجاز نیست.

شرایط
فاکتور

ارتباط شماره
ملی و شناسه
ملی با کد
اقتصادی



مبحث دوم- قوانین و مقررات
کاربردی مرتبط با حقوق مالیات

۱۰۰۷۹۶

۱۳۹۸ / ۸ / ۱۳



بسمه تعالی

وزارت امور اقتصادی و دارایی

در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به پیوست «قانون پایانه‌های فروشگاه‌های و سامانه مودیان» که در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و یکم مهرماه یکهزار و سیصد و نود و هشت مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۹۸/۸/۱ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۱۱۳/۶۲۸۹۷ مورخ ۱۳۹۸/۸/۱۱ مجلس شورای اسلامی واصل گردیده، جهت اجرا ابلاغ می‌گردد.

قانون پایانه‌های فروشگاه‌های و سامانه مودیان^۱

فصل اول - تعاریف

ماده ۱- در این قانون، اصطلاحات زیر در معانی مشروحه مربوط به کار می‌روند:

الف- سازمان: سازمان امور مالیاتی کشور

ب- پایانه فروشگاه‌های: رایانه، دستگاه کارتخوان بانکی (pos)، درگاه پرداخت الکترونیکی یا هر وسیله دیگری که امکان اتصال به شبکه‌های الکترونیکی پرداخت رسمی کشور و سامانه مودیان را داشته و از قابلیت صدور صورتحساب الکترونیکی برخوردار باشد.

پ- سامانه مودیان: سامانه‌ای است تحت مدیریت سازمان که در آن به هر مؤدی، کارپوشه ویژه‌ای اختصاص یافته و تبادل اطلاعات میان مودیان و سازمان منحصرأ از طریق آن کارپوشه انجام می‌شود. مودیان می‌توانند با استفاده از هرگونه سخت‌افزار یا نرم‌افزار اعم از رایانه شخصی، پایانه فروشگاه‌های، سامانه‌های ابری یا هر وسیله

۱- این قانون به موجب قانون مالیات بر سوداگری و سفته بازی مصوب ۱۴۰۴ اصلاح شده است؛ برای

مشاهده آخرین متن معتبر قانون به سامانه qavanin.ir مراجعه فرمایید.

شماره: ۲۰۰/۹۹/۱۶

تاریخ: ۹۹/۱/۳۱



وزارت امور اقتصادی و دارایی

سازمان امور مالیاتی کشور

رئیس کل

باسمه تعالی

بخشنامه نحوه بررسی و رسیدگی به اطلاعات پولی و مالی واصله از جمله تراکنش‌های بانکی^۱

به منظور ایجاد وحدت رویه و ساماندهی در بررسی و رسیدگی به تراکنش‌های بانکی مشکوک ارسالی به ادارات کل امور مالیاتی، مقرر می‌دارد:

۱- به منظور هدایت، هماهنگی و نظارت بر حسن اجرای این بخشنامه، در هریک از ادارات کل امور مالیاتی، کمیته ویژه‌ای متشکل از مدیر کل امور مالیاتی (رییس کمیته)، معاون حسابرسی مالیاتی (دبیر کمیته) و سایر معاونین حسب مورد، رییس امور حسابرسی مالیاتی (مدیر حسابرسی مالیاتی) ذی‌ربط، نماینده دادستانی انتظامی مالیاتی، مسئول حراست اداره کل و روسای گروه حسابرسی ویژه حسب مورد تشکیل و پس از دریافت اطلاعات پولی و مالی از جمله تراکنش‌های بانکی از دفتر مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی، با امعان نظر به اینکه کلیه اقلام پولی وارده به حساب‌های بانکی مودیان مالیاتی به تنهایی دلیلی بر وجود درآمد نبوده و می‌بایستی در بررسی و حسابرسی مالیاتی واقعیت امر مد نظر قرار گیرد، بنابراین کمیته فوق قبل از دعوت از مؤدی و ورود به امر حسابرسی مالیاتی، حجم ریالی گردش حساب‌های بانکی واصله را با سوابق مالیاتی و حجم فعالیت‌های تشخیصی مؤدی یا سایر فعالیت‌های مالی اشخاص مطابقت داده و در صورتی که اکثریت اعضاء، اطلاعات تراکنش‌های بانکی واصله برای هر سال را با عملکرد مالی و یا مالیاتی همان سال مؤدی و مالیات‌های تشخیصی و مطالبه شده به صورت تقریبی همخوان بدانند، الزامی به حسابرسی مالیاتی اطلاعات فوق نبوده و از این حیث مالیاتی متصور نخواهد بود. در راستای این حکم صرفاً صورتجلسه‌ای مبنی بر عدم نیاز به صدور برگ تشخیص مالیات توسط کمیته مذکور تنظیم و از طریق اداره کل ذی‌ربط برای دفتر مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی ارسال می‌شود. لیکن در صورتی که پس از بررسی‌های مربوطه از نظر کمیته، اطلاعات تراکنش‌های بانکی قابل بررسی تشخیص داده شود موضوع بررسی‌ها می‌بایست برابر سایر بندهای این بخشنامه انجام پذیرد. در اجرای این بند در صورت لزوم و بنا به تشخیص رییس یا دبیر کمیته می‌توان از نظرات کارشناسی گروه‌های تخصصی ذی‌ربط حسب مورد استفاده کرد.

۲- کلیه اطلاعات مربوط به تراکنش‌های بانکی که قبلاً از طریق دفتر مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی ارسال شده است، جهت بررسی و انطباق با داده‌های موجود در سامانه‌های اطلاعات مالیاتی مجدداً توسط دفتر مذکور

۱. دعوی ابطال بخشنامه‌ی بالا به موجب رأی هیئت تخصصی مالیاتی، بانکی دیوان عدالت اداری به تاریخ ۱۳۹۹/۱۲/۱۶ رد گردید.

نرخ مالیات بر درآمد حقوق کارکنان دولتی و غیردولتی در سال ۱۴۰۴

پله	درآمد مشمول ماهانه (میلیون تومان)	درآمد مشمول سالانه (میلیون تومان)	نرخ مالیات (درصد)
<u>۱</u> (معاف) ^۱	۰ تا ۲۴	۰ تا ۲۸۸	۰
<u>۲</u>	نسبت به مازاد ۲۴ تا ۳۰	نسبت به مازاد ۲۸۸ تا ۳۶۰	<u>۱۰</u>
<u>۳</u>	نسبت به مازاد ۳۰ تا ۳۸	نسبت به مازاد ۳۶۰ تا ۴۵۶	<u>۱۵</u>
<u>۴</u>	نسبت به مازاد ۳۸ تا ۵۰	نسبت به مازاد ۴۵۶ تا ۶۰۰	<u>۲۰</u>
<u>۵</u>	نسبت به مازاد ۵۰ تا ۶۶/۶۶۶	نسبت به مازاد ۶۰۰ تا ۸۰۰	<u>۲۵</u>
<u>۶</u>	نسبت به مازاد بر ۶۶/۶۶۶	نسبت به مازاد بر ۸۰۰	<u>۳۰</u>

۱- میزان معافیت پایه مالیات بر حقوق کارمندان ۲۸۸ میلیون تومان و این معافیت برای صاحبان مشاغل ۲۰۰ میلیون تومان در سال ۱۴۰۴ است (بند ۳ تبصره (۱) قانون بودجه ۱۴۰۴).

فصل هشتم

حقوق مالکیت فکری

مبحث اول - شرح حقوق مالکیت فکری

گفتار اول: مفهوم مالکیت فکری و انواع آن (۱ تا ۸)

۱- حقوق مالکیت فکری عبارت است از مجموعه‌ای از حقوق انحصاری و غالباً موقتی که به پدیدآورنده یا صاحب یک محصول فکری اعطا می‌شود؛ به‌عنوان مثال یک مخترع می‌تواند به مدت ۲۰ سال از حق اختراع خویش شخصاً استفاده نماید یا در قبال واگذاری آن به دیگری، مبلغی پول دریافت کند؛ صاحب حق اختراع می‌تواند دیگران را از استفاده غیرمجاز (بدون موافقت صاحب حق یا اذن قانونی) منع کند.

تعریف
حقوق
مالکیت
فکری

۲- مهم‌ترین تفاوت حقوق مالکیت فکری با مالکیت سنتی، در «غیرمادی» (intangible) بودن موضوع مالکیت فکری است؛ به همین دلیل موضوع مالکیت فکری اصولاً در اثر حوادث طبیعی نظیر سیل، زلزله یا آتش‌سوزی از بین نمی‌رود ولی به راحتی قابل سرقت، تکثیر و کپی‌برداری است؛ از دیگر ویژگی‌های اموال فکری این است که تولید اولیه آن‌ها معمولاً دشوار و پرهزینه ولی تکثیر آن آسان و کم‌هزینه است؛ به عنوان مثال نگارش یک کتاب گاهی سال‌ها زمان می‌برد ولی تکثیر آن در چند ساعت امکان‌پذیر است.

تفاوت
مالکیت
فکری با
سایر
مالکیت‌ها

۳- مالکیت فکری (intellectual property) به طور کلی به دو دسته سنتی^۱ تقسیم می‌شود:

اول- مالکیت ادبی و هنری (copyright) از قبیل تألیف کتاب، آثار سینمایی، موسیقی و نرم‌افزارهای رایانه‌ای.

اقسام
مالکیت
فکری

دوم- مالکیت صنعتی (industrial property) از قبیل اختراع، طرح صنعتی، نام و علامت تجاری و نشان‌های جغرافیایی.

۱. مصادیق دیگری از مالکیت فکری وجود دارد که در هیچکدام از این دو دسته کلی قرار ندارند مانند کشف گونه‌های جدید گیاهی که متولی ثبت آن وزارت کشاورزی است.

در ایران منتشر کرده باشد و حمایت از مالکیت صنعتی (از قبیل اختراع، طرح صنعتی و علامت تجاری) اصولاً منوط به ثبت در ایران است؛ اما حمایت از جنبه معنوی مالکیت فکری اصولاً منوط به شرطی نبوده و محدود به زمان و مکانی خاصی نیست (ماده ۴ قانون حمایت مؤلفان).

جنبه معنوی مالکیت فکری	جنبه مادی مالکیت فکری
قابل تقویم به پول، توقیف و انتقال نیست	قابل تقویم به پول، توقیف ^۱ و انتقال است
اختصاص به انسان (شخص حقیقی) دارد	مالک آن ممکن است شخصی حقیقی یا حقوقی باشد (م ۵۸۸ ق.ت)
دائمی است	اصولاً محدود به مدت است
حمایت از آن بی قید و شرط است	حمایت از آن مشروط است ^۲

۸- اگر پدید آمدن اختراع یا طرح صنعتی یا نرم افزار یا سایر اموال فکری نتیجه استخدام باشد، یعنی پدیدآورنده به درخواست کارفرما و با هدف تولید محصول فکری آن را ایجاد کند، حقوق مادی آن اثر، صد درصد متعلق به کارفرما است مگر اینکه در قرارداد به نحو دیگری توافق شده باشد (ماده ۹ قانون حمایت از مالکیت صنعتی ۱۴۰۳^۳ و بند ب ماده ۶ قانون نرم افزار)؛

مالکیت فکری
ناشی از
استخدام

۱. طبق تبصره ۳ م ۲۴ آیین نامه اجرایی موضوع ماده ۲۱۸ قانون مالیات های مستقیم، جنبه مادی مالکیت فکری قابل توقیف است.

۲. حمایت از مالکیت ادبی و هنری (از قبیل تألیف کتاب و تولید نرم افزار) در ایران منوط است به اینکه پدیدآورنده اثر خویش را اولین بار در ایران منتشر کرده باشد و حمایت از مالکیت صنعتی (از قبیل اختراع، طرح صنعتی و علامت تجاری) منوط به ثبت در ایران است.

۳. چنانچه اختراع در چهارچوب موضوع فعالیت قراردادی مخترع نباشد یا در مورد اختراع ناشی از اجرای قرارداد، تعیین تکلیف نشده باشد، حقوق مادی ناشی از اختراع، متعلق به پیمانکار یا مستخدم است، مگر آنکه اختراع با استفاده از دانش، اطلاعات، فناوری و یا ابزار و تجهیزات متعلق به کارفرما صورت گرفته باشد که

ارجاع می‌شود تا جدید بودن، ابتکاری بودن و قابلیت صنعتی داشتن اختراع را بررسی نماید؛ در صورت مثبت بودن پاسخ داور، متقاضی نسبت به واریز هزینه نشر آگهی ثبت اختراع اقدام می‌نماید و پس از انتشار آگهی، گواهی ثبت به صورت الکترونیکی در تارنمای مرکز مالکیت معنوی قابل مشاهده است.^۱

۲۲- کانون ثبت پتنت ایران (به نشانی www.patentoffice.ir) وابسته به نهاد ریاست جمهوری از ثبت اختراع در خارج از ایران حمایت نموده و تا ۹۰ درصد هزینه‌های ثبت را تأمین می‌نماید؛ بنابراین اگر اختراع از نظر این کانون مورد تأیید باشد، این کانون تقریباً تا نه هزار دلار هزینه‌های ثبت را تقبل و پرداخت می‌نماید.

حمایت مالی
کانون پتنت از
ثبت اختراع
خارجی

گفتار سوم: نمونه اشیاء مصرفی (utility model) (۲۳ و ۲۴)

۲۳- حمایت از نمونه اشیاء مصرفی برای اولین بار در قانون حمایت از مالکیت صنعتی تحت حمایت قانونی قرار گرفت و عبارت است از راه‌حل‌های جدید فنی در رابطه با شکل و ساختار محصول یا ترکیبی از آنها که موجب بهبود عملکرد آن می‌شود و زمانی قابل ثبت است که جدید و دارای کاربرد صنعتی باشد، بنابراین برخلاف اختراع نیازی نیست که نمونه اشیاء مصرفی گام ابتکاری داشته باشد؛ از نمونه اشیاء مصرفی به عنوان «اختراعات کوچک» هم یاد می‌شود. نحوه باز کردن در بطری نوشابه کوکاکولا مصداقی از نمونه اشیاء مصرفی است (ماده ۷۴).

مفهوم نمونه
اشیاء مصرفی

۲۴- قلمرو حمایت از نمونه اشیاء مصرفی محدودتر از اختراع است زیرا اولاً منحصر به فرآورده‌ها (product) بوده و شامل فرآیندها (process) نمی‌شود (تبصره ۱ م ۷۴) ثانیاً مدت اعتبار گواهینامه نمونه اشیاء مصرف سه سال است که یکبار هم قابل تمدید است لذا حداکثر شش سال تحت حمایت است در حالیکه گواهینامه اختراع ۲۰ سال تحت حمایت است.

قلمرو حمایت
از نمونه اشیاء
مصرفی

۱. جهت جستجوی اختراعات می‌توانید از سایت وایپو www.patentscope.wipo.int یا Lenz.org

استفاده کنید.

۴۲- برخلاف اختراع و طرح صنعتی، افشاء شدن علامت تجاری پیش از تقاضای ثبت، مانع ثبت افشای علامت آن نیست.

۴۳- در رویه عملی، ثبت علامت غیرفارسی (اعم از انگلیسی، فرانسوی، عربی و ...) اصولاً منوط به ارائه کارت بازرگانی است مگر اینکه آن واژه در زبان فارسی متداول شده باشد؛ مانند کلمه سماور که واژه روسی است ولی در زبان فارسی متداول است و نیازی به کارت بازرگانی ندارد؛ در این خصوص فرقی ندارد که متقاضی ثبت، واژه غیرفارسی (مانند Carpet) را با حروف انگلیسی (Carpet) نوشته باشد یا با حروف فارسی (کارپت)، هر دو مستلزم کارت بازرگانی است؛^۱ گفتنی است اگر واژه فارسی نظیر آسمان به صورت فینگلیش نوشته شود (aseman) تقاضای ثبت آن نیاز به کارت بازرگانی ندارد ولی باید واژه فارسی و فینگلیش آن، به صورت توأمان تقاضای ثبت شود و نوشتار فارسی باید بزرگتر از نوشتار فینگلیش آن باشد.

۴۴- رویه عملی ثبت علامت تجاری به این شکل است که اول متقاضی به سایت iripo.ssaa.ir مراجعه کرده، سپس اظهارنامه علامت تجاری را تکمیل و ضمائم آن (شامل اسناد هویتی متقاضی، مجوز فعالیت و تصویر علامت درخواستی) را ارسال کرده و شماره اظهارنامه خود را دریافت می‌کند که از همین تاریخ (تاریخ ارسال اظهارنامه) متقاضی تحت حمایت است (مشروط بر اینکه تقاضا منتج به ثبت شود)؛ سپس کارشناس اداره، اظهارنامه را با توجه به قانون حمایت از مالکیت صنعتی به ویژه ماده ۹۶ آن، بررسی کرده و اگر ایرادی وجود نداشته باشد، اطلاعیه پذیرش صادر شده و متقاضی باید هزینه نشر آگهی را پرداخت کند، پس از نشر آگهی تحت عنوان آگهی تقاضای ثبت علامت تجاری در روزنامه رسمی، اگر شخصی ظرف ۳۰ روز اعتراضی نکند، مجدداً با واریز هزینه توسط متقاضی، برای نوبت دوم علامت

رویه عملی
ثبت علامت
تجاری

۱. در مواردی که تقاضای ثبت علامت تجاری برای ارائه خدمات باشد (نه کالا) و ماهیت خدمات دارای جنبه داخلی و بین‌المللی باشد مانند تورها و آژانس‌های مسافرتی، ثبت علامت غیرفارسی از سوی متقاضی نیازی به کارت بازرگانی ندارد.



مبحث دوم - قوانین و مقررات
مرتبط با حقوق مالکیت فکری

آیین‌نامه ارزش‌گذاری دارایی‌های نامشهود در طرح‌های سرمایه‌گذاری مصوب هیأت

وزیران مورخ ۱۳۹۶/۲/۲۵ با اصلاحات ۱۳۹۸/۱۰/۴

- ماده ۱- در این آیین‌نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:
- الف - دارایی نامشهود: دارایی غیر پولی که ماهیت عینی ندارد و از حقوق قراردادی یا سایر حقوق قانونی ناشی می‌شود، صرف‌نظر از این که چنین حقوقی قابل انتقال یا جداشدنی باشد یا نباشد.
- ب - ارزش‌گذاری: فرایند برآورد کمی ارزش اقتصادی دارایی‌های نامشهود که بر اساس یکی از روش‌های علمی و کاربردی معتبر ارزش‌گذاری صورت می‌پذیرد.
- پ - کارشناس: کارشناس رسمی ارزش‌گذاری که مطابق ضوابط مربوط، دارای صلاحیت ارزش‌گذاری در رشته خود باشد.
- ت - هیأت کارشناسان: هیأت متشکل از چند کارشناس که حسب مورد از رشته‌های یکسان یا متفاوت، مطابق ضوابط تشکیل می‌شود.
- ث - مؤسسه یا شرکت ارزش‌گذاری: مؤسسه یا شرکت دارای مجوز از معاونت علمی و فناوری رئیس‌جمهور که در چارچوب قوانین و مقررات مربوط در ارزش‌گذاری دارایی‌های نامشهود صلاحیت دارد (اصلاحی ۱۳۹۸/۱۰/۴).
- ج - ارزش‌گذار: مراجع مذکور در بندهای (پ)، (ت) و (ث).
- چ - متقاضی: هر شخص حقوقی که به گزارش ارزش‌گذاری دارایی‌های نامشهود نیاز دارد.
- ح - سامانه ارزش‌گذاری: سامانه الکترونیکی ثبت و اعطای مجوز به مؤسسه یا شرکت ارزش‌گذاری و مدیریت پایگاه اطلاعات ارزش‌گذاری.
- ماده ۲- کلیه طرح‌های سرمایه‌گذاری که یک طرف آنها دستگاه‌های اجرایی موضوع ماده (۵) قانون مدیریت خدمات کشوری بوده و تمام یا بخشی از موضوع قرارداد، انتقال یا تجویز بهره‌برداری از اصل یا منافع دارایی‌های نامشهود باشد یا به عنوان آورده سرمایه‌گذار ارایه شود و نیز دارایی‌های نامشهودی که تحت حمایت قوانین مربوط به سرمایه‌گذاری خارجی وارد کشور و یا از کشور خارج می‌شود، مشمول مقررات این آیین‌نامه می‌باشد.
- ماده ۳- متقاضی پس از ثبت تقاضا در سامانه ارزش‌گذاری متناسب با موضوع و ابعاد طرح سرمایه‌گذاری نسبت به استفاده از خدمات هیأت کارشناسان یا مؤسسه‌ها یا شرکت‌های ارزش‌گذاری اقدام خواهد کرد.

شماره: ۸۰/۶۳۵۵۱۳

تاریخ: ۱۳۹۹/۰۹/۵

پوست: دارد



وزارت امور اقتصادی و دارایی

هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار

«تسهیل فرآیند ثبت علامت تجاری»

بسمه تعالی

مصوبات چهل و چهارمین نشست هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار

«با صلوات بر محمد و آل محمد»

وزارت امور اقتصادی و دارایی - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - وزارت راه و شهرسازی
 - وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی - وزارت نیرو - سازمان حفاظت محیط
 زیست - سازمان جنگل‌ها و مراتع و آبخیزداری کشور - سازمان بنادر و دریانوردی - سازمان
 ملی استاندارد ایران - سازمان شیلات ایران - سازمان ثبت اسناد و املاک کشور - نیروی
 انتظامی جمهوری اسلامی ایران - گمرک جمهوری اسلامی ایران - اتاق بازرگانی صنایع،
 معادن و کشاورزی ایران

هیأت مقررات‌زدایی و تسهیل صدور مجوزهای کسب و کار در جلسه مورخ ۱۳۹۹/۸/۳۶ به استناد ماده ۷ قانون
 اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و اصلاحات بعدی آن، تصویب نمود:

الف) اصلاح فرآیند ثبت علائم تجاری

۱- سازمان ثبت اسناد و املاک کشور (مرکز مالکیت معنوی) ترتیبی اتخاذ نماید هر شخص برای ثبت علامت
 تجاری تا سقف یک علامت تجاری در یک یا چند طبقه مرتبط و برای یک دسته کالا یا خدمت، نیاز به ارایه
هیچ مجوزی اعم از مجوز تأسیس یا بهره‌برداری یا امثالهم نداشته باشد.^۱

^۱ این بند از مصوبه به موجب بند ۷ از بند الف مصوبه مورخ ۱۴۰۰/۰۴/۱۹ هیأت مقررات‌زدایی لغو گردید.

فصل نهم

حقوق تجارت الکترونیکی

مبحث اول - شرح حقوق تجارت الکترونیکی

گفتار اول: قوانین و مقررات حاکم بر تجارت و داده‌های الکترونیکی (۱ تا ۵)

۱- اگرچه قواعد عمومی بر مبادلات فضای مجازی نیز حاکم است ولی به واسطه ماهیت خاص آن، قوانین ویژه‌ای در خصوص این حوزه وضع شده است که در صورت تعارض این قوانین ویژه با قواعد عام، قواعد خاص این حوزه حاکم بر آن موضوع خواهد بود از جمله قانون تجارت الکترونیکی ۱۳۸۲، قانون جرائم رایانه‌ای ۱۳۸۸، قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای ۱۳۷۹، آیین‌نامه جمع‌آوری و استناد پذیری ادله الکترونیکی، آیین‌نامه سامان‌دهی فعالیت و نظارت بر فروشگاه‌های اینترنتی، آیین‌نامه اجرایی چگونگی صدور مجوز و نحوه نظارت بر فعالیت صنفی در فضای مجازی و بازاریابی شبکه‌ای، آیین‌نامه ساماندهی فعالیت پایگاه‌های اطلاع‌رسانی (سایت‌های) اینترنتی ایران، آیین‌نامه اجرای ماده ۳۲ قانون تجارت الکترونیکی (در خصوص امضای الکترونیکی) و آیین‌نامه اجرایی مواد ۳۸ و ۴۲ قانون تجارت الکترونیکی (در خصوص حق انصراف).

اصل جریان
قواعد عمومی
بر مبادلات
فضای مجازی

۲- هرگاه وجود یک نوشته از نظر قانون لازم باشد، داده‌پیام (Data message) در حکم نوشته است (ماده ۶ قانون تجارت الکترونیکی)^۱ و هرگاه قانون وجود امضاء را لازم بداند امضای الکترونیکی کافی است (ماده ۷)؛ همچنین هرگاه لازم باشد که اطلاعات به صورت اصل ارائه

معتبر بودن
داده پیام

۱. استثنائاً در موارد زیر داده‌پیام قابل استناد نیست (ماده ۶):

الف- اسناد مالکیت اموال غیرمنقول.

ب- فروش مواد دارویی به مصرف‌کنندگان نهایی (البته لازم به ذکر است مطابق دستورالعمل حمل و عرضه دارو از طریق سکو (پلتفرم)ها و کسب و کارهای مجازی مصوب ۱۴۰۳، توزیع دارو از طریق سکوه‌های اینترنتی بلا مانع است و شکایت ابطال دستورالعمل اخیر توسط دیوان عدالت اداری رد شده لذا دستورالعمل یاد شده به اعتبار خویش باقی است).

ج- اعلام، اخطار، هشدار و یا عبارات مشابهی که دستور خاصی برای استفاده کالا صادر می‌کند و یا از بکارگیری روش‌های خاصی به صورت فعلی یا ترک فعل منع می‌کند.

برای امتناع وی، خسارت تأخیر پیش‌بینی نمایید؛ اهمیت موضوع اخیر در جایی نمایان می‌شود که ممکن است شخصی که نسبت به سیستم کنترل دارد اقدامی انجام دهد که به ضرر مالک بنگاه تمام شود؛ به عنوان مثال حسابدار شرکت ممکن است به دلیل اختلاف با کارفرما، مبادرت به ارسال اظهارنامه خلاف واقع به سازمان امور مالیاتی نموده و شرکت را با مالیات سنگین مواجه کند یا پشتیبان سایت با گذاشتن محتوای مجرمانه موجبات فیلتر شدن سایت و تعقیب قضایی مالک سایت را فراهم کند.

۵- اثری که در فضای غیرمجازی تحت حمایت است (نظیر کتاب) در فضای مجازی و الکترونیکی نیز تحت حمایت است؛ بنابراین انتشار آثار دیگری در فضای مجازی هم نقض حقوق مالکیت فکری پدیدآورنده محسوب می‌گردد (ماده ۶۲)؛ علاوه بر این، اسرار تجاری (Trade secrets) در قالب الکترونیکی از حمایت بیشتری نسبت به اسرار تجاری غیرالکترونیکی برخوردار بوده و به صورت یک قاعده عام تحت حمایت قرار دارند و نقض اسرار تجاری در بستر مبادلات الکترونیکی جرم محسوب شده (ماده ۶۴) و متخلف به حبس از ۶ ماه تا دو سال و نیم و جزای نقدی معادل ۲۵۰ میلیون ریال محکوم خواهد شد (ماده ۷۵)؛ اسرار تجاری الکترونیکی داده‌پیم‌هایی است که شامل اطلاعات، فرمول‌ها، الگوها، نرم‌افزارها و برنامه‌ها، ابزار و روش‌ها، تکنیک‌ها و فراگردها، اطلاعات مالی، فهرست مشتریان، طرح‌های تجاری و امثال این‌ها است که به طور مستقل دارای ارزش اقتصادی بوده و در دسترس عموم قرار ندارد و تلاش‌های معقولانه‌ای برای حفظ و حراست از آن‌ها شده است (ماده ۶۵).

حمایت از
مالکیت ادبی و
اسرار تجاری
در فضای
مجازی

۱. نقص حقوق مؤلف و پدیدآورندگان نرم‌افزارهای رایانه‌ای، مستوجب حبس متخلف از سه ماه تا یکسال و جزای نقدی به میزان ۱۵۰ میلیون ریال است (ماده ۷۴).



مبحث دوم - نمونه فرم‌ها و
قوانین کاربردی مرتبط با
حقوق تجارت الکترونیکی

نمونه قرارداد سکو (platform) با مصرف‌کنندگان (End user)

مقدمه

نرم افزار دکوکلیک، یک زیر ساخت هوشمند جهت ارائه محصولات و خدمات حوزه دکوراسیون و تزئینات داخلی بوده و نقش واسطه میان تامین کننده و مصرف کننده نهایی را دارد و به تامین کننده اجازه می‌دهد تا در صورت پذیرش کلیه شرایط و مقررات مربوطه، با ایجاد یک پروفایل و صفحه شخصی در بستر نرم افزار دکوکلیک، کالاها و خدمات مجاز و با کیفیت و جدید خویش را مدیریت، به روزرسانی و در مقابل به مصرف کننده اجازه می‌دهد تا با ثبت نام و پذیرش قرارداد استفاده از نرم افزار اخیر، متنوع‌ترین کالاها و خدمات حوزه دکوراسیون را مشاهده، مقایسه و مناسب‌ترین آنها را انتخاب و تهیه نماید.

ماده ۱- طرفین قرارداد:

الف) طرف اول: آقای به نشانی به شماره تلفن ثابت و شماره نامبر(فکس) و نشانی الکترونیکی (ایمیل) و تارنما (سایت) که در این قرارداد "دکوکلیک یا طرف اول" نامیده می‌شود.

ب) طرف دوم: شخص ثبت نام کننده در نرم افزار دکوکلیک با مشخصات اعلامی و ثبت شده در قسمت مشتری که در این قرارداد "مصرف کننده نهایی یا مشتری یا کاربر یا طرف دوم" نامیده می‌شود.

ماده ۲- مفهوم واژگان به کاررفته در قرارداد

۲-۱- دکوکلیک: برند تجاری ثبت شده به شماره در اداره ثبت مالکیت معنوی که آقای به عنوان شخص حقیقی طرف اول قرارداد حاضر، تحت این برند، زیرساخت هوشمند برای عرضه و تهیه محصولات و خدمات حوزه دکوراسیون و تزئینات داخلی را به عنوان یک واسطه فراهم می‌کند؛ در جایی که دکوکلیک تعهدی را قبول یا رد می‌کند، منظور از آن، بر عهده گرفتن تعهد یا رد آن از سوی شخص طرف اول قرارداد است.

۲-۲- واسطه‌گری و تسهیل‌گری: نقشی است که دکوکلیک میان تامین کننده و مصرف کننده نهایی ایفاء می‌نماید.

۲-۳- کاربر یا مشتری یا مصرف کننده نهایی یا طرف دوم: شخص حقیقی یا حقوقی است که جهت خرید کالا یا استفاده از خدمات معرفی شده در دکوکلیک، تحت همین عنوان در نرم‌افزار اخیر ثبت نام نموده است.

نمونه قرارداد سکو (platform) با تامین کنندگان (supplier)

مقدمه

نرم افزار دکوکلیک، یک زیر ساخت هوشمند جهت ارائه محصولات و خدمات حوزه دکوراسیون و تزئینات داخلی بوده و نقش واسطه میان تامین کننده و مصرف کننده نهایی را دارد و به تامین کننده اجازه می دهد تا در صورت پذیرش کلیه شرایط و مقررات مربوطه، با ایجاد یک پروفایل و صفحه شخصی در بستر نرم افزار دکوکلیک، کالاها و خدمات مجاز و با کیفیت و جدید خویش را مدیریت، به روزرسانی کند و در مقابل به مصرف کننده اجازه می دهد تا با ثبت نام و پذیرش قرارداد استفاده از نرم افزار اخیر، متنوع ترین کالاها و خدمات حوزه دکوراسیون را مشاهده، مقایسه و مناسب ترین آنها را انتخاب و تهیه نماید.

ماده ۱- طرفین قرارداد:

الف) طرف اول: برند تجاری دکوکلیک ثبت شده به شماره با مدیریت آقای به نشانی شماره تلفن ثابت و شماره نمابر(فکس) و نشانی الکترونیکی (ایمیل) و تارنما (سایت) که در این قرارداد "دکوکلیک یا طرف اول" نامیده می شود.

ب) طرف دوم: شخص ثبت نام کننده در نرم افزار دکوکلیک با مشخصات اعلامی و ثبت شده در قسمت تامین کننده که در این قرارداد "تامین کننده یا طرف دوم" نامیده می شود.

ماده ۲- مفهوم واژگان به کاررفته در قرارداد

۲-۱- دکوکلیک: برند تجاری ثبت شده به شماره در اداره ثبت مالکیت معنوی که آقای به عنوان شخص حقیقی طرف اول قرارداد حاضر، تحت این برند، زیرساخت هوشمند برای عرضه و تهیه محصولات و خدمات حوزه دکوراسیون و تزئینات داخلی را به عنوان یک واسطه فراهم می کند؛ در جایی که دکوکلیک تعهدی را قبول یا رد می کند، منظور از آن، بر عهده گرفتن تعهد یا رد آن از سوی شخص طرف اول قرارداد است.

۲-۲- واسطه گری و تسهیل گری: نقشی است که دکوکلیک میان تامین کننده و مصرف کننده نهایی ایفاء می نماید.

۲-۳- کاربر یا مشتری یا مصرف کننده نهایی یا طرف دوم: شخص حقیقی یا حقوقی است که جهت خرید کالا یا استفاده از خدمات معرفی شده در دکوکلیک، تحت همین عنوان در نرم افزار اخیر ثبت نام نموده است.

شماره: ۲۲۸۲۸-۲۰۹۶/م/۵۲۹۹۱/۱

تاریخ: ۱۳۹۶/۱۱/۳

پیوست:



ریاست جمهوری

بسمه تعالی

وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات - وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
 معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور - معاونت حقوقی رئیس جمهور

هیئت وزیران در جلسه ۱۳۹۶/۱۰/۲۷ موافقت کرد:

به منظور کاهش موانع کسب و کارهای نوپا مبتنی بر فضای مجازی در کشور، دستگاه‌های دولتی قیل از شکایت از صاحبان و کارآفرینان کسب و کارهای یاد شده در مراجع قضایی و درخواست فیلترینگ آنها، موضوع را در کارگروهی با مسئولیت معاونت حقوقی رئیس جمهور و عضویت نمایندگان وزارتخانه‌های ارتباطات و فناوری اطلاعات و تعاون، کار و رفاه اجتماعی و معاونت علمی و فناوری رئیس جمهور مطرح کنند تا در صورت تأیید به مراجع قضایی ارجاع شود.

اسحاق جهانگیری

معاون اول رئیس جمهور

^۱ حرف (م) در شماره ابلاغیه، حاکی از آن است که این تصمیم هیأت وزیران در زمان صدور «محرمانه» بوده است! شایان ذکر است که متعاقباً براساس تصمیم هیأت وزیران این تصمیم از محرمانگی خارج شده است و در سامانه ملی قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران به نشانی gavanin.ir قابل مشاهده است.

شماره: ۲۲۸۲۹ / ۳۵۲۲۸ /
 تاریخ: ۱۴۰۰/۰۳/۲۶
 ساعت: ۱۴:۳۴
 طبقه‌بندی: عادی
 فوریت: عادی



معاون حقوقی رئیس جمهور

بسمه تعالی

**بخشنامه به کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، شرکت‌های دولتی، استانداری‌ها و سایر
 دستگاه‌های اجرایی**

در اجرای تصویب‌نامه شماره ۵۴۹۹۱/۲۲۸۴۸ مورخ ۱۳۹۶/۱۱/۳ هیأت وزیران و متعاقب صدور دادنامه شماره ۱۵۱۵ مورخ ۱۳۹۹/۱۰/۲۳ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری دایر بر ابطال مواد (۲، ۱۲ و ۱۳) شیوه‌نامه یادشده؛ به منظور حمایت از کسب و کارهای قانونی که در بستر فضای مجازی شکل می‌گیرند و کاهش موانع این‌گونه فعالیت‌ها و ایجاد ساز و کار اجرایی مناسب برای ادامه و رونق این نوع کارها و ایجاد وحدت رویه در دستگاه‌های اجرایی مرتبط در مدیریت مشکلات حقوقی ناشی از گسترش این نوع فعالیت‌ها، «شیوه‌نامه اصلاحی تشکیل و نحوه عمل کارگروه کاهش موانع کسب و کارهای مجازی از طریق ساماندهی و کاهش شکایت دستگاه‌ها به طرفیت آن‌ها» که به تصویب کارگروه مربوطه رسیده است، مشتمل بر سیزده (۱۳) ماده و دو تبصره جهت اجرا، ابلاغ می‌گردد.

لیانجیدی
 لیانجیدی

بسمه تعالی

تاریخ: ۱۴۰/۱۱/۱۲

شماره: ۱۲۷-۰۰۱۱

ریاست محترم پلیس فضای تولید و تبادل اطلاعات ف.ا.

سلام و درود

با احترام؛ در پاسخ به نامه شماره ... مورخ ۱۴۰۰/۱۱/۰۹ آن مرکز، در خصوص استعلام خرید صورت گرفته توسط کارت بانکی به شماره بشرح ذیل، تقدیم حضور می‌گردد:

حساب کاربری و شماره همراه تایید شده در سامانه پیامکی شرکت:

شماره همراه: ...

شماره ثابت: ...

ایمیل: ...

تاریخ	ساعت	شماره کارت	تعداد	کالای خریداری شده	مبلغ (ریال)	درگاه	آی پی
۱۴۰۰/۹/۱۱	۱۱:۲۶	۱	گیف کارت \$۲۵	۸,۷۹۰,۰۰۰	سامان	۱۹۴.۱۹۵.۹۱.۶۱
/۰۹/۱۱ ۱۴۰۰	۱۱:۲۶	۱	گیف کارت \$ ۱۵	۵,۲۷۰,۰۰۰	سامان	۱۹۴.۱۹۵.۹۱.۶۱

اینترنت کارت بسته اعتباری است، که کاربر با استفاده از آن، قادر به خرید نرم افزار از بازارچه نرم افزارهای شرکت ... را دارد. لازم به ذکر است که با توجه به احراز هویت کاربر از طریق شماره همراه و ثابت، کلیه خریدها به کاربر تحویل داده شده است.

با سپاس

مدیر عامل

دادبانان: پیوند آموزش و اشتغال



دادبانان در سال ۱۳۸۸، با مدیریت دکتر فرهاد بیات (مدرس و مولف کتب حقوقی)، به عنوان یکی از مؤسسات پیشرو در جذب و به کارگیری نخبگان و متخصصان در رشته حقوق با هدف ارائه خدمات حقوقی، تشکیل و راه اندازی گردید. علاوه بر ارائه خدمات آموزشی کاربردی و مهارت محور به عنوان خدمت اصلی مؤسسه، انتشار کتب حقوقی کاربردی، ارائه خدمات مشاوره، وکالت، داوری و عارضه یابی شرکت ها از دیگر خدمات دادبانان است. در راستای شعار دادبانان یعنی "پیوند آموزش و اشتغال"، صفحه ای تحت عنوان "فرصت های شغلی" در تارنمای دادبانان (dadbanan.com) راه اندازی شده و هر هفته حدود دویست فرصت شغلی به دانشپذیران دادبانان معرفی می شود. همچنین دادبانان با برگزاری آزمون مشاور حقوقی برتر در هر سال، نفرت برتر را به شرکت های متقاضی معرفی و توصیه می نماید. دادبانان با تمرکز بر روی آموزش و انتشار کتب کاربردی در حوزه های مالی، اقتصادی و به ویژه حقوق کسب و کار (از جمله انتشار کتاب آنچه مشاور حقوقی از حقوق کسب و کار باید بداند) در تلاش است تا از یک سو به ارتقای جایگاه شغلی فارغ التحصیلان رشته حقوق کمک نماید و از سوی دیگر با پیاده سازی طرح عارضه یابی (مبتنی بر تجربه عملی شبکه متخصصان، مدرسان و مولفان دادبانان) به کاهش چالش های حقوقی بنگاه ها و شرکت های تجاری کمک نماید.

دادبانان به عنوان مرکز آموزش های حقوقی کاربردی، توجه ویژه ای به شناسایی نیازهای واقعی جامعه، آموزش های تخصصی و کاربردی متناسب با آن و جلب رضایت شما مخاطبان عزیز دارد.

دوره‌ها و فایل‌های رایگان مکمل کتاب آنچه مشاور حقوقی باید بداند

برای دسترسی به فایل‌ها و دوره‌های آموزشی رایگان تکمیلی کتاب آنچه مشاور حقوقی باید بداند کیوآرکد زیر را اسکن کنید یا وارد سایت دادبانان شوید:
dadbanan.com



۱- کارگاه آخرین و جدیدترین تغییرات قانونی ویژه مشاوران حقوقی

۲- چهارده اشتباه رایج در قراردادنویسی

۳- بیست نکته کاربردی و مهم برای مشاوران حقوقی شرکت‌ها

۴- عوامل موفقیت کارآموزان و وکلای جوان

۵- نمونه قرارداد مشارکت در راه اندازی کسب و کار



آزمون مشاور حقوقی دادبانان

ارزیابی، رقابت و فرصت ورود به بازار کار
آزمون مشاور حقوقی دادبانان فرصتی ویژه برای سنجش دانش و مهارت علاقه‌مندان به حوزه مشاوره حقوقی است. این آزمون سالی دو بار و در پایان هر ترم آموزشی دادبانان به صورت آنلاین برگزار می‌شود تا همه بتوانند بدون محدودیت مکانی در آن شرکت کنند.

منابع آزمون

منبع اصلی این آزمون، دوره پرورش مشاور حقوقی دادبانان و کتاب آنچه مشاور حقوقی باید بداند است. طراحی سؤالات به گونه‌ای است که هم دانش تئوریک و هم توانایی به‌کارگیری آن در شرایط عملی سنجیده شود.

مزایای شرکت در آزمون

- رایگان برای همه علاقه‌مندان: بدون هیچ هزینه‌ای می‌توانید در این رقابت علمی شرکت کنید.
- جوایز ویژه برای نفرات برتر: برترین‌ها علاوه بر دریافت جوایز، به‌عنوان افراد توانمند و شایسته به رسمیت شناخته می‌شوند.
- معرفی به بازار کار: نفرات برتر توسط دادبانان به شرکت‌ها، مؤسسات حقوقی و سازمان‌های متقاضی نیروی کار معرفی می‌شوند.
- سنجش واقعی مهارت‌ها: نتایج آزمون به شما تصویر دقیقی از نقاط قوت و نیاز به بهبودتان ارائه می‌دهد.

چرا این آزمون مهم است؟

در بازار کار امروز، کارفرمایان به دنبال افرادی هستند که علاوه بر دانش حقوقی، توانایی حل مسائل واقعی و ارائه راهکارهای عملی داشته باشند. این آزمون نه تنها فرصت محک زدن خود را فراهم می‌کند، بلکه سکوی پرتابی برای ورود یا پیشرفت در حرفه مشاوره حقوقی است.

یادگیری را با ارزیابی تکمیل کنید!

اگر در دوره‌ها و منابع آموزشی دادبانان شرکت کرده‌اید، این آزمون بهترین مسیر برای سنجش آموخته‌ها و گام برداشتن به سوی فرصت‌های شغلی تازه است. نفرات برتر نیز توسط دادبانان به شرکت‌های متقاضی نیروی کار معرفی می‌شوند تا مسیر ورودشان به بازار کار هموار شود.

چرا باید در دوره جامع پرورش مشاور حقوقی آموزشگاه دادبانان دانا شرکت کنیم؟

الف) هدف از برگزاری دوره مشاور حقوقی هدف اصلی از برگزاری دوره جامع پرورش مشاور حقوقی توسط آموزشگاه دادبانان دانا، پر کردن خلاهای نظام آموزش دانشگاهی است تا شرکت کنندگان در دوره مشاور حقوقی بتوانند مهارت‌های لازم جهت عهده دار شدن حرفه مشاور حقوقی " را کسب نمایند؛

ب) ویژگیهای دوره مشاور حقوقی

۱. عناوین درسی انتخاب شده کاملاً کاربردی و مورد نیاز هر مشاور حقوقی است که در شرکتها و بنگاه های اقتصادی فعالیت می نماید که این عناوین دقیقاً با سرفصلهای کتاب آنچه مشاور حقوقی باید بداند منطبق است؛ البته لازم به ذکر است، مباحثی که اساتید محترم دوره تدریس میکنند محدود به مطالب کتاب نبوده و مطالعه کتاب در کنار شرکت در دوره آموزشی مکمل یکدیگر می باشند.

۲. کاربردی بودن محتوا و استفاده حداکثری از زمان جهت انتقال موضوعات مبتلابه از ویژگیهای دیگر دوره مشاور حقوقی دادبانان است؛ به عنوان مثال یکی از نیازهای مهم مشاوران حقوقی آشنایی و تسلط بر قوانین و مقررات پرکاربرد است؛ گاهی قانون مشتمل بر سیصد ماده است ولی فقط پنج ماده آن در عمل کاربرد فراوان دارد و تسلط بر همان تعداد ماده قانونی اندک به منزله تسلط بر هشتاد درصد آن قانون است؛ یکی از ویژگیهای دوره پرورش مشاور حقوقی آشنا کردن مخاطبان با مواد قانونی پرکاربرد و تحلیل و بررسی کارکرد آنها است؛ علاوه بر این یکی از خلاءهای نظام آموزشی دانشگاهی عدم توجه به مقررات در کنار قوانین است؛ به عبارت دیگر در نظام آموزشی دانشگاه معمولاً قوانین بررسی میگردند ولی به مقررات که توسط مقامات اجرایی وضع میگرددند توجه چندانی نمی گردد در حالی که مقررات به لحاظ عملی اهمیت زیادی داشته و معمولاً ملاک عمل مجریان قرار می گیرد؛ به عنوان مثال در حوزه مالیات یا تامین اجتماعی با حقوق کار بسیاری از موضوعات در عمل تابع بخشنامه هستند؛ یکی از ویژگی های دوره مشاوره حقوقی آشنا کردن مخاطبان با مقررات کاربردی در کنار قوانین است توجه به آرای مراجع قضایی و شبه قضایی و بیان مثالهای کاربردی نیز به غنای محتوای دوره مشاور حقوقی دادبانان کمک شایانی نموده است.

۳. اساتیدی که برای تدریس هر عنوان درسی انتخاب شده اند جزو بهترین مدرسین حقوق کاربردی کشور بوده و اساتید برگزیده مباحث اخیر را به صورت کاربردی و همراه با تجربیات عملی و پرونده های مطرحه در دادگاهها و مراجع حل اختلاف آموزش می دهند؛

۴. وجود کتاب آنچه مشاور حقوقی باید بداند به عنوان منبع آموزشی دوره این امکان را به علاقه مندان پیشرفت در حوزه مشاور حقوقی می دهد تا پیش از برگزاری کارگاه های آموزشی، مهمترین مباحث کلاس را پیش مطالعه نموده و یا آمادگی بهتری در کارگاه جامع پرورش مشاور حقوقی شرکت نمایند.

۵. به تمام دانشپذیران شرکت کننده در دوره جامع پرورش مشاور حقوقی مدرک پایان دوره از موسسه دادبانان اعطا می گردد که می تواند در تقویت رزومه دانشپذیران و جذب به عنوان مشاور حقوقی در شرکت های متقاضی نقش به سزایی داشته باشد.

۶. دانشپذیران برتر دوره مشاور حقوقی به شرکتهای متقاضی معرفی میگردند تا به عنوان مشاور حقوقی در شرکتهای مذکور جذب و مشغول به کار شوند.

دوره‌های کاربردی آموزشگاه دادبانان دانا

اصول قرارداد نویسی	۲۲	آموزش تنظیم قرارداد حق الوکاله و کار با سامانه خود کاربری وکلا
حقوق شرکت های تجاری	۲۳	کارگاه جامع پرورش مشاور حقوقی
حقوق مالیاتی	۲۴	کارگاه وکیل حرفه‌ای در دعاوی ملکی
حقوق اسناد تجاری (چک)	۲۵	کارگاه وکیل حرفه‌ای (مهارت‌های بنیادین وکالت)
حقوق کار	۲۶	کارگاه مشاور حقوقی تخصصی استارت‌آپ‌ها
حقوق بیمه تأمین اجتماعی	۲۷	کارگاه مشاور حقوقی تخصصی بین‌المللی
حقوق مالکیت فکری و تجارت الکترونیکی	۲۸	الزامات حقوقی راه اندازی استارت‌آپ‌ها
دادرسی مالیاتی، بیمه و کار	۲۹	ابعاد حقوقی قراردادهای سرمایه‌گذاری استارت‌آپ‌ها
دادخواست نویسی	۳۰	رویه قضائی در دعاوی استارت‌آپ‌ها
لایحه نویسی و فن دفاع	۳۱	بایسته‌های یک مشاور بین‌المللی و زبان تخصصی
داوری	۳۲	اصول مذاکره، مکاتبه و مدیریت پرونده
دیوان عدالت اداری	۳۳	حقوق قراردادها و حل و فصل اختلافات
پرونده خوانی	۳۴	حقوق بازرگانی
حقوق اراضی و اصلاحات ارضی	۳۵	قراردادهای اجاره املاک تجاری
دعاوی قراردادهای مشارکت در ساخت	۳۶	قراردادهای پیمانکاری
مقررات شهرداری	۳۷	قراردادهای بین‌المللی
دعاوی پرکاربرد ملکی	۳۸	دعاوی پرکاربرد قراردادی در رویه قضائی
تغییر کاربری اراضی	۳۹	حقوق بانکی و بخشنامه‌های پرکاربرد
حقوق ثبت املاک کاربردی	۴۰	حقوق گمرکی
اجرای احکام و اسناد	۴۱	حقوق بازار سرمایه
تعزیرات	۴۲	حقوق ارزی

اطلاعات تماس مؤسسه حقوقی دادبانان

وبسایت: www.dadbanan.com	دپارتمان آموزش و ثبت نام: ۲۵ ۲۵ ۴۵۰ ۰۹۱۰
تلگرام: dadbanandanlawfirm	دپارتمان مشاوره حقوقی: ۳۷ ۸۰۱ ۲۲۵ - ۰۲۱
اینستاگرام: @dadbanan / @dadbananpub	دپارتمان انتشارات: ۷۸۹ ۵۰ ۵۰ ۰۹۹۱



حقوق قراردادها



چک



شرح جامع قانون مدنی



درسینامه جامع حقوق تجارت



کلیات حقوق مالیاتی



مالیات بر املاک و مستغلات
با رویکردی نظری و عملی



تکالیف مالیاتی
وکلای دادگستری



بایسته‌های حقوق ثبت املاک
در نظام حقوقی ایران



از قلم تا محکمه
تکنیک‌های علمی و عملی نگارش
دادخواست حرفه‌ای



آشنایی با قوانین و مقررات
سازمان تأمین اجتماعی در حوزه کارفرمایی



قراردادهای پیمانکاری
در پرتو مقررات کاربردی سازمان تأمین اجتماعی



بازرسی از دفاتر قانونی
در پرتو مقررات کاربردی سازمان تأمین اجتماعی



قراردادهای استارت‌آپی
با تأکید بر قراردادهای مالکیت فکری



شرح جامع قوانین و مقررات
شرکت‌های تعاونی



شرح جامع قانون حمایت از
مالکیت صنعتی



تخلفات و جرایم شغلی مالیاتی



مختصر جرم‌شناسی



ثبت املاک به روش خاص



فرهنگ واژگان حقوقی



ثبت شرکت‌ها در رویه عملی